Ha Bibiɣu'n Chameg
Un Inggilin
John

Ha Ugud Lambyalin Tagu

1 Si chamu'n chaampun chi lubung makwaan,
ilinggew chi Ugud* ked ha Ugud inggew kan
Apudyus ked siya si Jesu Kristu. Inggew siya
kan Apudyus ked Siya si Apudyus. 2 Inggew siya
kan Apudyus si chamchamu. 3 Lakwa cha losan
mipagapu kan siya. Ked lu lappun siya, lappun
pulus lakwa kan cha alla'n lalakwa. 4 Siya
lampeɣpuwan chi biyeg cha losan un matattagu,
ya siya bo silaw un mansilaw si somsomok cha
tagu. 5 Ha Silaw, silawala cha manggikbot cha
somsomokcha ked ha gikbot achipun makaabyak
si silaw.
6 Inggew chi osa'n leɣaki'n imbuun Apudyus
un mangngachen John.† 7 Ummali ta ibyeg-
byegala kan cha tagu katuttuwaan mipanggop
si hachi'n Silaw. Tistiguwala hachi'n Silaw ta
mamati otyan cha tagu kan siya. 8 Chakampun
un John chi silaw, ngim siya ummali mangibyega
mipanggop si hachi'n silaw.

---

* **1:1** 1:1 Ha ugud ked mipakaammu si somsomok, ked ha ibyegala si Kristu chi Ugud. Piola'n uguchon ked siya tagu un mangagammuwan si somsomok Apudyus. † **1:6** 1:6 Ha alla'n John ked John un Mambubunyeg, chakampun un John un disipulus Jesus un langigili si alla'n liblu.

9 Ha tuttuwa’n silaw, umali utla lubung ta
silawala cha somsomok cha tagu. 10 Illinggew
siya utla lubung ya killingwan Apudyus chi
lubung mipagapu kan siya, ngim achipun cha
tagu ammu siya. 11 Ummali siya si mismu’n
ilila, ngim achipun cha mismu’n kailiyala ilawat
siya. 12 Ngim kan cha losan un ummawat ya
lamati kan siya, illidchela chicha si kalintogen
un mambyalin aalak Apudyus. 13 Achipuncha
mambyalin aalak Apudyus si sigud un miyalakan
chi tagu willu miyalak un alak cha man-asawa,
ngim mipagapu si pallakabyelin Apudyus.

14 Ked ha Ugud, lambyalin tagu ot illinggew
kan chitaku utla pita. Amod chi kachegula ya
imbyegbyegala katuttuwaan kan chitaku. Intul-
longmi kila-Apudyusla, kila-Apudyus chi ossaan
un Alak un lampeypu kan amala.

15 Tilistiguwan John chi mipanggop kan siya un
kalala, “Siya hachin imbyegbyegak kan chikayu,
‘Ha misagsagulud kan sakon, ked langatngatu lu
sakon, ti sigud un illinggew siya si chaampunku
miyalakan.’ ” 16 Gapu si amod un kachegula
kan chitaku, binbinchisyulala chitaku un lappun
mangkigachela. 17 Illidchon Apudyus chi Lintog
kan Moses, ngim si Jesu Kristu, siya langipaila si
kachegun Apudyus kan chitaku ya katuttuwaan
mipanggop kan siya. 18 Lappun tagù langitullong
kan Apudyus, ngim abus chi ossaan un Alakla un
kadwan Amala, siya langipakaammu kan siya.

Ha Tudtuchun John Un Mambubunyeg (Mat. 3:1-12; Mrk. 1:1-8; Luk. 3:1-18)

19 Ot allaya imbyegan John un Mambubunyeg
mipanggop kan Jesus. Lambuun cha papangat
cha Judio ud Jerusalem si uchum un papachi ya
Levita un umoy man-imus kan John lu silu siya.
20 Achipun John insulib, ngim imbyegala katut-
tuwaan, “Chakampun un sakon chi Kristu.”‡
21 Ot ilimuscha kan siya, “Siluka lù? Ha sika si
Elijah?”
Ot kalala, “Lai, chakampun un sakon.”
Ot ilimuscha kasin, “Ha sika propeta?”§
Ot summongbyat un kalala, “Lai.”
22 Ot kalancha kan siya, “Siluka lù? Ibyegam
u kan chikami ta awed ibyegami kan cha lan-
gibuun kan chikami. Simma maibyegam mi-
panggop si long-eglu?”
23 Ot silongbyatan John, kalala,
“Sakon chi illinggew si lugeyn lappun ummili un
mangiyip-ipkaw un,
‘Mansagala kayu, un isun chi isagalayu
chayan un ayon chi Apu!’ ”*
24 Ot inggew cha Pariseo un libuun kan John,
25 ilimuscha, “Lu chakampun un sika chi Kristu
willu Elijah willu propeta, puggey pin-a mam-
bunyeg lù?”
26 Summongbyat si John kan chicha, “Bun-
yagek chikayu si chelum, ngim awed kan chikayu
osa’n tagu’n achipunyu ammu. 27 Siya mis-
agsagulud kan sakon, ked gapu si kilangatula,

‡ **1:20** 1:20 Ha Mesias willu Kristu, osa’n titulo. Ha piola’n uguchon siya osa’n chilutukan Apudyus un manturay. § **1:21** 1:21 Malachi 4:5 * **1:23** 1:23 Isaias 40:3

achipulak lumbong un mangukas si kechun chi sanchey̷la.”

28 Lakwa losan cha laoy ud Bethany, si biik
chi chewwang un Jordan un mambunbunyagen
John.

Si Jesus Chi Key̷lilun Apudyus

29 Labigat pun, intullong John si Jesus un ased
un umoy kan siya ot kalala, “Ilanyu, allaya
key̷lilun Apudyus un mangaan kan cha byasuy̷n
cha tagu utla lubung! 30 Siya imbyegbyegak
un misagsagulud kan sakon un langatngatu lu
sakon, ti illinggew siya si chaanku miyalakan.
31 Ulay sakon achipunku ammu lu silu siya, ngim
ummaliyak mambunyeg si chelum ta ipakaam-
muk siya kan cha galak Israel.”

32 Ot imbyegan John, “Intullongku Ispiritu un
lan-osog un isun chi kalapatin ley̷pu’d langit ot
illinggew kan siya. 33 Sakon mismu achipunku
ammu siya, ngim si Apudyus un langibuun kan
sakon un mambunyeg si chelum, imbyegala
kan sakon, ‘Ha tagu’n itullonglu un ayan chi
Ispiritu ya inggew kan siya, siya mangibunyeg
si Ispiritun Apudyus.’ 34 Hachi intullongku, ked
paloklokak kan chikayu un siya tuttuwa’n Alak
Apudyus.”

Cha Ummulan Disipulus Jesus

35 Labigat pun, illinggew kasin si John ya
cha chuwa’n disipulusla. 36 Ot intullongla pun
si Jesus un lummaus, kalala, “Ancha Key̷lilun
Apudyus!”

37 Chingngeyn pun cha chuwa'n disipulus John
chi imbyegala, tilun-udchà Jesus. 38 Lantuwilì
Jesus ot intullongla chicha'n mituntun-ud ot
ilimusla kan chicha, "Simma masapuyyu?"

Ot kalancha kan siya, "Rabbi, (piola'n uguchon
mistulu) udma inggewam?"

39 Ot kalan Jesus kan chicha, "Umali kayu ta
itullongyu."

Ot litun-udcha kan siya ot intullongcha ingge-
wala. Gapu ta machema, ummiyancha kan siya.

40 Ha osa un litun-ud kan Jesus, si Andrew
un sulud Simon Peter. 41 Ot chilecheyaslan
langngit kan Simon un suludla ot imbyegala kan
siya, "Inchesanmi Messias!" (Piola'n uguchon,
Kristu). 42 Oli pun illiyoy Andrew chi suludla'n
Simon kan Jesus.

Intullong pun Jesus siya, kalala, "Sika Simon
un alak John. Ngadlok sika Cephas." (Piola'n
uguchon Peter willu Byetu).

Ilayagen Jesus Cha Philip Kan Nathanael

43 Labigat pun simsimmok Jesus un umoy ud
Galilee. Ot inchesala si Philip ot kalala kan siya,
"Tun-ucholak."†

44 Si Philip ked iBethsaida un ilin cha Andrew
kan Peter. 45 Inchesan Philip si Nathanael ot
kalala kan siya, "Inchesanmi tagu'n imbyegan
Moses si lintog ya cha propeta. Siya si Jesus un
alak Joseph un iNazareth."

† **1:43** 1:43 Ha ibyegala si Greek tun-ucholak, piola'n uguchon mitun-ud kan Jesus un mandisipulusla.

46 Ilimus Nathanael, “Awed kamman bibiy̶ù
tagù lampey̶pu’d Nazareth?” Ot kalan Philip,
“Umalika ta inta itullong.”
47 Intullong pun Jesus si Nathanael un ased,
kalala, “Allaya tuttuwa’n galak Israel un lappun
sikapla.”
48 Ilimus Nathanael kan siya, “Himmaga ilola’n
ammum gey sakon?” Ot kalan Jesus, “Intul-
longku sika si inggewam si puun chi kayun igus,
sakbyey un ilayagen chika kan Philip.”
49 Ot summongbyat si Nathanael kan siya,
“Apu, sika Alak Apudyus! Sika Ari ud Israel!”
50 Ot kalan Jesus, “Mamatika gapu ta imbyegak
kan sika un intullongku sika si puun chi kayu’n
igus. Ad-achu asim itullong un lakaskaschaaw
lu cha alla!” 51 Ot kalala kan chicha, “Ibyegak
chi tuttuwa kan chikayu, mailayu un miwalit
ud langit ya mailayu cha angheles Apudyus un
mipangpangatu ya chumedchedchey̶a kan Sakon
un Alak chi Tagu.”

2

Kasey̶ Ud Cana

1 Lummaus pu chuwa’n ey̶gew, inggew chi
kasey̶ ud Cana, osa’n ili ud Galilee. Ot inggew
udchi ilan Jesus. 2 Ot laayagen bo cha Jesus
ya cha disipulusla. 3 Laamin pun chi byeyas,
imbyegan chi ilan Jesus kan siya, “Laamin chi
byeyascha.”*

* **2:3** 2:3 Ha byeyas cha Judio lampey̶pud chi bye̶yat chi grape,
isun chi tapoy.

4 Ot kalan Jesus kan siya, “Ila, achipun masa-
puy’n ibyegam chi kook. Mangamungak gey, ti
chaampun chumtong chi timpu’n mangipain-ak
si kilabyelinku.”
5 Ot imbyegan ilala kan cha bubùulon,
“Koonyu lu silu ibyegala kan chikayu.”
6 Ilinggew chi olom un bilatu’n amutu si paway
chi byeyoy, un sillilimanlataan si chelum.†
Hachi useyon cha Judio lu kooncha ugalicha’n
mambiyu. 7 Kalan Jesus kan cha bubùulon,
“Puluwonyu cha amutun alla si chelum.” Ot pin-
pillucha’n ustu. 8 Oli pun kalan Jesus kan chicha,
“Gauchonyu ya itaugenyu mangichaychayan si
kasey.” Ot killingwacha. 9 Silimsiman pun
chi mangichaychayan si kaseychelum un
lambyalin byeyas, ilayagela leyaki’n mangkasey.
Achipunla ammu leypuwan chi mampiyan
byeyas (ngim ammun cha bubùulon, ti chicha
langgaud si chelum). 10 Ot kalala kan siya, “Siyad
kopyala un-ulaon cha tagu itaug chi mampiya’n
byeyas. Ked lu achu lailum cha mangili, asi
ot mitokweybuwatla’n byeyas. Ngim chikayu,
asiyu gey intokweymampiya’n byeyas si sala!”
11 Allaya ummula’n lakaskaschaaw un killing-
wan Jesus ud Cana, osa’n ili ud Galilee. Ot
impailala kilabyelinla ot lamati cha disipulusla
kan siya.
12 Lagamput pu kasey, ummoy si Jesus ud Ca-
pernaum. Kadwala si ilala, cha susuludla ya cha
disipulusla ot illinggewcha udchi si lakapigan
eygew.

† **2:6** 2:6 Liman lata willu singgasut un litro willu chuwampuyu willu tiyum puyu un galun.

Ummoy Si Jesus Si Templo
(Mat. 21:12-17; Mrk. 11:15-19; Luk. 19:45-48)

13 Allà akit un chumtong chi Piyastan Lallausan ot ummoy cha Jesus ud Jerusalem. 14 Oli pun,
ummoy si templo ot inchesala cha mallalaku si
byaka, key̶lilu ya kalapati ya cha mansusupli si
pilak un ummaammuy si lamisaancha. 15 Ot
langwà Jesus si tilalin byaut ot pilabuy̶akala cha
ayam si templo; cha byaka ya cha key̶lilu. Ot lil-
itwedla cha lamisaan cha mansusupli ot liwakat
chi pilakcha. 16 Imbyegala kan cha mallalaku si
kalapati, “Man-itallay kayu kan cha alla! Achiyu
mambyalilon lalakkuwan chi bye̶yoy Amak!”
17 Ot simsimmok cha disipulus Jesus un liigili si
ugud Apudyus un kalala, “Patunged mansigeb
chi somsomokku ti achipuncha pulus ipotog chi
bye̶yoylu!”‡

18 Hachi ked, kalan cha papangat cha Judio kan
Jesus, “Simma lakaskaschaaw un ipailam kan
chikami un alla kalobbongam un mangwad chi
katla?”

19 Ot summongbyat si Jesus, “Lu byakasonyu
templo’n alla, ked pauchok kasin si ti̶yu’n
e̶ygew.”

20 Ot kalan cha Judio, “Umoy si opatpuy̶u
ya olom tawon chi lampauchencha si templo’n
alla, ked ibyegam un pauchom kasin si ti̶yu’n
e̶ygew?” 21 Ngim ha templo un imbyegan Jesus
ked ha long-egla. 22 Ot ummuli pun latagu
si Jesus, simsimmok cha disipulusla un laoy
chi imbyegala. Ot lamaticha si liigili un ugud
Apudyus ya cha imbyegala.

---

‡ **2:17** 2:17 Psalm 69:9

Ammun Jesus Cha Losan Un Tagu

23 Illinggew ked si Jesus ud Jerusalem si timpun chi Piyastan Lallausan, achu cha lamati
kan siya si intullongcha cha lakaskaschaaw un
killingwala. 24 Ngim achipun Jesus impiyeɣ longegla kan chicha, ti ammula cha losan un tagu.
25 Ked achipun masapuɣ un awed mangibyega
kan siya si kilatatagun cha tagu ti ammula awed
si somsomokcha.

3

Cha Jesus Kan Nicodemus

1 Inggew chi osa'n Pariseo un mangngachen
Nicodemus, osa'n pangat cha Judio. 2 Si osa'n
labi, ummoy kan Jesus ot kalala, "Mistulu,
ammumi un osaka un mistulu un imbuun
Apudyus. Lappun makakopya si cha laoy un
lakaskaschaaw un pin-am killingwa lu lappun si
Apudyus kan siya."
3 Ot kalan Jesus, "Tuttuwa alla'n ibyegak kan
sika. Lu achipun kasin miyalak chi tagu, achipun
makwa'n mipati si Mampangatan Apudyus."
4 Kalan Nicodemus kan Jesus, "Simma in-ilon
chi tagu'n leɣakay un miyalak kasin? Ha makwa
kamman un lumlok kasin si buwang ilala ta
miyalak kasin?"
5 Ot kalan Jesus, "Tuttuwa alla'n ibyegak kan
sika. Achipun makwa'n mipati chi tagu si
Mampangatan Apudyus lu achipun miyalak si
chelum ya si Ispiritun Apudyus. 6 Ha tagu,
makwa'n iyalakla tagu abus, ngim ha iyalak chi
Ispiritu ked laispirituan. 7 Achika maschaaw
lu ibyegak kan sika, 'Masapuɣ'n miyalak kayu

kasin.’ 8 Isun chi bidbid, achipunyu maila ngim
mangoy si piola’n ayon. Madngeyyu unguyla
ngim lappun ammuyu si meypuwala ya ayala,
ngim liklaonyu mit. Siya isun chi makwa si
kacha osa un miyalak si Ispiritu.”

9 Ot kalan Nicodemus, “Simma in-ilon chi
makwaala?”

10 Ot kalan Jesus kan siya, “Osaka un lanchi-
longey un mistulu ud Israel, ngim achipunlu
maawatan? 11 Tuttuwa alla’n ibyegak kan sika,
siyad uguchonmi tagammumi ya ibyegami in-
tullongmi. Ngim achipunyu patiyon chi ibyeg-
byegami. 12 Lu achipunyu patiyon chi ibyegak
kan chikayu mipanggop si makmakwa utla pita,
giluya bo lu ibyegak kan chikayu mipanggop
ud langit? 13 Lappun tagù ummoy ud langit lu
achi abus chi Alak chi Tagu ti udchi leypuwala.*
14 Ked isun chi langipangatuwan Moses si bu-
linsi’n uyog si pusti si lugey’n lappun ummili,
katchi bo makwa si Alak chi Tagu un masapuy’n
mipangatu si krus. 15 Ta lu silu mamati kan siya,
maidchen si biyeg un mallalayun.”

16 Gapu si amod un man-aayat Apudyus kan
cha tagu, illidchola ossaan un alakla ta lu silu
mamati kan siya, achipun misila kan Apudyus ta
machusa ngim maidchen si biyeg un mallalayun.
17 Ti chakampun si imbuun Apudyus chi Alakla
utla lubung ta kodchongala cha tagu, ngim
imbuunla taplu taguwola cha tagu. 18 Ked lu silu
mamati kan siya, achipuncha machusa. Ngim

* **3:13** 3:13 Maochesan chi alla’n istorya si Numbers 21:4-9

cha achipun mamati, lasisitan lakodchongan-
cha'n machusa, ti achipuncha mamati si ossaan
un Alak Apudyus.
19 Ked allaya lasun un lakodchongancha. Um-
mali Alak Apudyus utla lubung ta silawala som-
somok cha tagu, ngim cha tagu pipioncha gikbot
lu ha padcha, ti lawwik chi angwatcha. 20 Ti
lu silu mangwa si lawwing, sangaola padcha ya
achipun umoy si padcha ti issala'n mipaila cha
byasuy̶la. 21 Ngim lu silu mangwa si tuttuwa,
umachali si silaw ta mipaila un tumimbuy̶uy kan
Apudyus cha killingwala.

Cha Jesus Kan John

22 Lagamput pun, ummoy si Jesus ya cha
disipulusla si probinsiyan Judea. Udchi illingge-
wancha'n lambunyeg. 23 Pin-a bo lambunyeg
si John ud Aenon, un adchaliyan ud Salim, ti
achu chelum udchi. Ummoy cha tagu kan siya
ot lambunyeg kan chicha. 24 Si hachi'n timpu
chaampun mibyay̶ud si John.
25 Si lamingsan, lakasongsongbyat cha disip-
ulus John si osa'n Judio mipanggop si in-ilon
un machuy̶san. 26 Ot ummoycha kan John
ot kalancha, "Mistulu, masmasmoklu hachi'n
ummali kan sika si chomang chi Jordan, hachi'n
imbyegam kan chikami? Pin-a mambunyeg si
sala ked achu cha pin-a umoy kan siya!"
27 Kalan John, "Lappun tagù makakopya si
koola lu achipun Apudyus idchon kan siya.
28 Chikayu ustu'n mansistigu un imbyegak,
'Chakampun un sakon chi Kristu, ngim imbuulak
un umoy umun-ula lu siya.' 29 Ha isula, isun

chi leyaki'n mangikaseỹ si byebyai, ked ha kadwan chi leyaki manchongeỹ ked magalasan lu chongỹola gingan chi leyaki. Ked lagalas lu man-asawacha. Katchi bo un isun chi sakon chi mangiyala si gumatngan chi Messias ked amod chi galasku si sala. 30 Masapuỹ'n mipangatngatu siya ked michedchedcheỹaak."

Ha Umali Un Mampeỹpu'd Langit

31 Ot intuỹuy John un kalala, "Ha umali un lampeỹpu'd ngatu, siya kangatuwan si losan. Ha lampeỹpu utla pita, siya tagu ud pita, ked ha uguchola cha mipanggop cha byaleg ud pita. Ngim ha umali un mampeỹpu'd langit, siya kangatuwan kan cha losan. 32 Ked ibyegbyegala cha intullongla ya cha chingngeỹla, ngim akit cha mamati si ibyegbyegala. 33 Ngim cha mamati kan siya, tiloopcha un tuttuwa cha ilugud Apudyus. 34 Ti ha imbuun Apudyus, siya uguchola ugud Apudyus ti illidchon Apudyus kan siya chi Ispiritula. 35 Amod chi ayat Apudyus un Ama kan Jesus un Alakla ot impuỹangla cha losan kan siya. 36 Lu silu mamati si Alak Apudyus maidchen si biyeg un mallalayun. Ngim lu silu mangissan si Alakla, achipun maidchen si biyeg un mallalayun ngim chusaon Apudyus siya ing-inggala."

4

Si Jesus Ya Byebyai'n ISamaria

1 Chingngeỹn pun cha Pariseo un umachu-achu cha sumuysuỹut kan siya ya achu cha

bilunyagen Jesus lu si John. 2 Ngim ha katut-
tuwaan, chakampun kan Jesus chi lambunyeg
ngim cha disipulusla abus.
3 Chingngeyn pun cha Jesus chi imbyegacha,
tilelancha'd Judea ot langulincha'd Galilee.
4 Ked masapuy'n mangoycha'd Samaria.
5 Gummatongcha si osa'n ili ud Samaria un
mangngachen Sychar, un adchaliyan si pita'n
illidchon Jacob kan Joseph un alakla. 6 Inggew
chi bubun Jacob udchi ot ummamuy si Jesus si
cheeg chi bubun ti laungey un lalidtidchayan.
Chancheli lumamatuk si hachi'n timpu.
7 Ot gummatong chi byebyai'n iSamaria un
umoy malakchu ot kalan Jesus kan siya, "Id-
chelak u si ilumok." 8 Ossaan si Jesus si hachi'n
timpu ti ummoy cha disipulusla si ili ngummila
si makan.
9 Kalan chi byebyai'n iSamaria kan siya,
"Puggey sika un Judio mangkochew si ilumom
kan sakon un iSamaria?" (Ti cha Judio achipun
cha makabibiyun kan cha iSamaria.)*
10 Ot summongbyat si Jesus kan siya, "Lu
ammum otyan chi maatod Apudyus kan sika
ya lu siluwak un mangkochew si chelum,
mangkochewka otyan kan sakon ta idchek sika
si chelum un mangtod si biyeg."
11 Kalan chi byebyai, "Apu, lippun manggaudlu
si chelum ya mallusgong chi bubun alla. Chimma
ingka malakchuwan si chelum un mangtod si
biyeg? 12 Ha langatngatuka kamman lu si Jacob

* **4:9** 4:9 Ti cha Judio achipuncha useyon cha pin-an cha
ISamaria

un apu taku? Ti siya langatod si bubun alla un ilin-ilumla ya cha aalakla ya cha ayamcha?”

13 Ot summongbyat si Jesus, “Lu silu umilum
si chelum alla, mauwaw kasin, 14 ngim lu silu
umilum si chelum un idchok, ked achipun pulus
mauwaw. Ti ha chelum un idchok kan siya ked
mambyalin un isun chi uud un man-ay-ayus chi
biyeg un mallalayun.”

15 Ot kalan chi byebyai kan Jesus, “Apu, id-
chelak u si lait un chelum ta achipulak mauwaw
kan achipulak pin-a umoy malakchu utla.”

16 Ot kalan Jesus kan siya, “Ingka ayagen si
asawam ked mangulin kayu utla.”

17 Kalan chi byebyai, “Lappun asawak.” Kalan
Jesus kan siya, “Tuttuwa imbyegam un lappun
asawam. 18 Ti lima cha ilasawam ked ha
leyaki’n ikakabbyeyoylu si sala ked chakampun
si asawam. Tuttuwa imbyegam.”

19 Ot kalan chi byebyai kan Jesus, “Apu,
ammuk un propetaka. 20 Cha aappumi si
awi, allaya’n bilig chi lanchaychayawancha kan
Apudyus. Ngim chikayu un Judio, kalanyu un
Jerusalem chi ustu un manchaychayawan kan
Apudyus.”

21 Ot kalan Jesus kan siya, “Byebyai, mamatika
kan sakon, chumtong chi timpu’n chakampun si
bilig alla willu Jerusalem chi manchaychayawan
cha tagu kan Apudyus. 22 Chikayun iSamaria,
achipunyu ammu chi chaychayawonyu. Ngim
chikami’n Judio, ammumi chaychayawonmi ti
cha Judio meypuwan chi Malagu kan cha tagu.

23 Ngim chancheli chi timpu, ked alla'n gummatong, cha tuttuwa'n manchaychayaw masapuy'n manchaychayawcha kan Ama si Ispiritu ya katuttuwaan. Ti cha katla cha singsington chi Ama un manchaychayaw kan siya. 24 Si Apudyus ked Ispiritu. Ked cha manchaychayaw kan siya, masapuy'n chaychayawoncha Siya si Ispiritu ya katuttuwaan."

25 Ot kalan chi byebyai kan siya, "Ammuk un umali chi Messias un kalancha'n Kristu. Lu umali, ipakaawatla cha losan kan chitaku."

26 Oli pun kalan Jesus, "Sakon un makaug-uggud kan sika, Sakon chi Kristu."

27 Ot gummatong cha disipulusla. Lataegcha ti inchesancha siya un makaug-uggud si byebyai. Ngim lappun lan-imus kan chicha lu simma masapuy'n chi byebyai ya puggey makaug-uggud kan siya.

28 Oli pun tilelan chi byebyai sasakchuwala'n angang ot langulin si ili ot imbyegala kan cha tagu, 29 "Umali kayu ta itullongyu leyaki'n langibyega kan sakon si losan un killingwak. Siya lin chi Kristu!" 30 Ot ummoycha si inggewan Jesus.

31 Oli pun ilàayuk cha disipulus si Jesus, un kalancha, "Mistulu, umalika mangan!"

32 Ngim kalala kan chicha, "Awed chi killanku un achipunyu tagammu."

33 Ot lan-asiimus cha disipulus, "Awed langigetong si killanla?"

34 Ot kalan Jesus kan chicha, "Ha ibilangku'n makan ked kook chi pion Apudyus un langibuun kan sakon ya gamputok koon chi impakwala

kan sakon. 35 Awed chi kalanyu'n lu lumaus
chi opat buyan ked man-aali. Ibyegak kan
chikayu, mallangyanga kayu ya itullongyu cha
pappayaw, leum cha pagoy ked makwa'n maali!
36 Cha man-aali ked matangchalancha ked cha
tagu'n aliyoncha, awed biyegcha'n mallalayun.
Ked matetteyok cha lammuya ya cha lan-ali
losan. 37 Ti tuttuwa ug-uggud un kalala, 'Sabyali
mammuya ya sabyali man-apit.' 38 Imbuunku
chikayu'n umoy man-ali si achipunyu kilawachi,
kilawachin cha uchum ked chikayu mangapit si
bungan chi kawachicha."

39 Achu cha iSamaria un lamati kan Jesus si
hachi'n ili gapu si imbyegan chi byebyai un
imbyegan Jesus kan siya cha losan un killing-
wala. 40 Ot gummatong pun cha iSamaria kan
Jesus, tilawichencha siya ot illinggewcha udchi
si chuwa'n eygew. 41 Ot ummad-achu cha lamati
kan siya gapu si intudtuchula.

42 Ot kalancha si byebyai, "Mamati kami si
sala, chakampun si mipagapu si imbyegam ngim
chingngeymi mismu cha intudtuchula ked am-
mumi un siya tuttuwa'n Malagu kan cha tagu
utla lubung."

Pilalin-awan Jesus Chi Alak Chi Opisyey

43 Lagamput pu chuwa'n eygew, tilelancha'd
Samaria ot ummoycha'd Galilee. 44 Ot kalan
Jesus un mismu, "Achipun mapotgen chi propeta
si mismu'n ilila." 45 Gummatongcha pun ud
Galilee, latetteyok cha tagu un lammangili kan
siya, ti ummoycha pun lakapiyasta ud Jerusalem,

intullongcha losan un killingwala si Piyastan Lallausan.
46 Oli pun langulin kasin cha Jesus ud Cana
un ili ud Galilee. Udchi lambyalilola byeyas chi
chelum. Inggew chi osa'n opisye~ ud Capernaum
un lasakit chi alakla. 47 Chingnge~la ked un
awed si Jesus ud Galilee un lampe~pu'd Judea,
ummoyla ilàa~uk siya ta umoy ud Capernaum ta
palin-awaola chi alakla'n le~aki un mamattoyon.
48 Ngim kalan Jesus kan siya, "Achipun kayu
mamati inggala awed mailayù lakaskaschaaw."
49 Ot kalan chi opisye~ kan siya, "Apu, kewam
u umalika ta achi matoy chi alakku."
50 Oli pun kalan Jesus kan siya, "Ingkan,
matagu alaklu." Lamati hachi'n tagu si imbye-
gan Jesus ot ummoyon.
51 Si inggewala si cha~an, ilabot cha bubùulola
siya ot imbyegacha kan siya un, "Latattagu
alaklu!"† 52 Ot ilimusla kan chicha lu silu
uras un lummin-awaan chi alakla ot kalancha,
"Machemad gebyen un lakaan chi atungla."
53 Ingkagasmok chi Ama un hachi ustu'n uras
un langibyeg-an Jesus kan siya un, "Matagu
alaklu." Ot lamati siya ya cha paminyala kan
Jesus. 54 Laoy chi mikadwa'n lakaskaschaaw un
killingwan Jesus ud Galilee si lampe~puwala'd
Judea.

5

Pilalin-awan Jesus Chi Lasakit Si Lalabbungan

† **4:51** 4:51 Ha kaachayun chi Capernaum umoy ud Cana ked umoy un ti~umpu~un ya chuwa'n kilometro.

1 Lagamput pu alla, ummoy si Jesus ud
Jerusalem ta makapiyasta si osa'n piyastan
cha Judio. 2 Ud Jerusalem, awed chi lalab-
bungan un ngadloncha Judio 'Betsata' si He-
brew un ugud,* adchaliyan si liwangan chi ili
mangipeɣlokancha si keɣlilu, ked laliklubyen si
lima'n sigsiggey. 3 Achu cha tagu'n lasakit un
miyoobbog; cha kuɣap, pilay ya lapalalais un
man-uuway si mantipyakawan chi chelum. 4 Ti
sin-udchuman man-osog chi anghel Apudyus si
lalabbungan ked kiliblongla chelum. Ha umun-
ulan mantup-ung si lalabbungan lu magamput
makiblong chi chelum, ked makaan ulay silu
sakitla.†
5 Inggew chi osa'n leɣaki udchi un lasakit si
tiɣumpuɣu ya waɣun tawon. 6 Intullong pun
Jesus siya un miyoobbog ya laammuwala un
labyeyeg chi lasakitala, kalala kan siya, "Piom
chi lumin-awa?"
7 Ot kalan chi lasakit, "O Apu, ngim lappun
maluɣung kan sakon un umoy si lalabbungan
lu makiblong chi chelum, lu alla'n ilibbyatku
ilullaalak si osa."
8 Oli pun kalan Jesus kan siya, "Lumibbyatka,
aɣam chi oboklu ya malidchaɣanka!" 9 Ot
kakma lummin-awa chi leɣaki, illaɣala obokla
ot lalidchaɣan. Lakwa hachi si Sabyechu'n man-
illongan cha Judio. 10 Ot kalan cha papangat cha
Judio si hachi'n leɣaki'n lummin-awa, "Mipalit

* **5:2** 5:2 Ha liigili si uchum un manuscript si Greek ked Betesda. Ha liigili si uchum Bethsaida. † **5:4** 5:4 Ha inggew si alla'n bersikulu ked lappun si kaachuwan un manuscript si Greek.

si lintog taku un bubukkuchom chi oboklu si Sabyechu'n man-illongan."

11 Ot summongbyat kan chicha, "Ngim ha tagu'n lamalin-awa kan sakon kalala, 'Ayam chi oboklu ked malidchayanka.' "

12 Ot ilimuscha kan siya, "Silu lait un tagu'n langibyega kan sika'n bukuchom chi oboklu ked malidchayanka?"

13 Ngim achipun chi leyaki ammu lu silu lamalin-awa kan siya ti amod cha tagu ya lan-aggakaw si Jesus ummoyon.

14 Lapalos pun, inchesan Jesus siya si templo ot kalala kan siya, "Ilam, bummayuka. Iyageylu'n mambyasuy ta achipun makwa singkumayu kan sika."

15 Oli pun ummoyon chi leyaki ot ummoyla imbyega kan cha papangat cha Judio un si Jesus chi lamalin-awa kan siya. 16 Gapu si alla, illugin cha papangat cha Judio lamampaligat kan Jesus ti pilalin-awala cha lasakit si Sabyechu'n man-illongan. 17 Ot kalan Jesus kan chicha, "Si Apudyus un Amak mangkawakawachi inggala si sala, ked masapuy bo'n mangkawakawachiyak."

18 Imbyegala pu alla, laam-amod chi mulit cha papangat cha Judio un mangtoy kan Jesus. Ti chakampun abus chi laluplingala si lintog mipanggop si Sabyechu'n man-illongan, ngim ha langiyisuwala si long-egla kan Apudyus si langibyeg-ala'n Apudyus chi Amala.

Kalobbongan Jesus Un Alak Apudyus

19 Ot kalan Jesus kan chicha, "Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu. Sakon un Alak Apudyus,

lappun mabyalinkun koon si uwak un angos,
ngim siyà kook abus chi itutullongku'n koon
Amak. Ti lu silu koola, hachi bo kook. 20 Ti ha
Amak, ay-ayatola sakon ked ipailala kan sakon
cha losan un pin-ala koon. Ked ipailala kan
sakon chi singkumaȳu'n lakaskaschaaw lu cha
laoy, ta maschaaw kayu bo. 21 Ti si Amak,
makwa'n taguwola kasin cha latoy ked siya bo
koon chi Alak, ti taguwok bo lu silu piok un
taguwon. 22 Achipun manguis chi Ama. Ngim
impiyeȳla kan sakon un Alakla chi kalobbongan
un manguis, 23 taplu chayawon cha losan un tagu
chi Alak un isun chi manchachayawcha si Ama.
Lu silu achipun manchayaw si Alak, achipunla
bo chayawon chi Ama un langibuun kan siya.
24 "Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu. Lu silu
chumngeȳ si ugudku ya mamati kan Apudyus
un langibuun kan sakon, maidchen si biyeg
un mallalayun. Achipun machusa, ti lilasatla
otoy ked matagu ing-inggala. 25 Tuttuwa alla'n
ibyegak kan chikayu. Gummatong chi timpu un
chongȳon cha latoy chi gingak un Alak Apudyus,
ked cha manchongeȳ, matatagucha ing-inggala.
26 Ti si Amak chi meȳpuwan chi biyeg. Isula
bo kan sakon, ti illidchela sakon si kalobbongan
un mangtod si biyeg. 27 Ked illidchela bo Alak
si kalobbongan un manguis si cha tagu, ti siya
Alak chi Tagu. 28 Achi kayu maschaaw si alla,
ti chumtong chi timpu un cha losan un latoy
un awed si loblobon, ked chongȳoncha gingak,
29 ked umulicha matagu lumoswa si loblobonchа.
Cha langwa si bibiȳu, umulicha matagu ing-
inggala, ngim cha langwa si lawwik, umuli cha

matagu ta machusacha. 30 Lappun makwak si
uwak un bukud un kilabyelin, ti asik kuison chi
tagu lu ibyegan Apudyus kan sakon. Siya gapula
un ustu chi mangkukuisku, ti chakampun si kook
chi piok, ngim ha pion chi langibuun kan sakon."

Cha Malistigu Kan Jesus

31 "Lu sakon abus chi malistigu si long-egku,
ked lappun mamati si ibyegak. 32 Ngim awed
sabyali'n malistigu kan sakon, ked ammuk un
tuttuwa ibyegala mipanggop kan sakon.

33 "Illinggew cha imbuunyu un langimus kan
John, ot imbyegala chi katuttuwaan mipanggop
kan sakon. 34 Chakampun un masapuyk chi
tagu'n malistigu mipanggop kan sakon. Ngim
ipaspasmokku kan chikayu chi imbyegan John ta
mamati kayu otyan ta matatagu kayu. 35 Si John
miyalig si silaw un gumilegileb, ngim sin-akitan
chi langgalasanyu si silawla ti sin-akitan chi
layedyu si intudtuchula. 36 Ngim awed chi man-
tistigu kan sakon un langatngatu lu si John. Siya
cha kawachi'n impiyeyn Ama kan sakon. Cha
alla'n kawachi un pin-ak koon chi mangipaila un
imbuulak kan Ama. 37 Ked si Amak un langibuun
kan sakon, siya mampaloklok mipanggop kan
sakon. Achipun kayu lanchongey si ugudla willu
achipunyu intullong chi lupala. 38 Ked lappun
limuya si ugudla si somsomokyu ti achipun
kayu mamati kan sakon un imbuunla. 39 Acha-
achayonyu liigilin ugud Apudyus, ti ha som-
somokyu ochesanyu chi biyeg un mallalayun.
Ngim siya bo mangibyega mipanggop kan sakon.

40 Ngim issanyu'n mamati kan sakon ta ichok
otyan chikayu si matataguwanyu ing-inggala.
41 "Achipunku sington chi michayawak kan
cha tagu. 42 Ngim tagammuk chi kilatataguyu, un
lappun ayatyu kan Apudyus. 43 Ummaliyak gapu
si kalobbongan Amak, ngim achipulak ilawat
kan chikayu. Ngim lu awed umali si uwala'n
kalobbongan, siya bo ilawatyu. 44 Simma
ilonyu'n mamati kan sakon? Ti siyad sings-
ingtonyu manchayaw cha tagu kan chikayu, ked
achipunyu sington chi mangichayawan Apudus
kan chikayu. 45 Achiyu kalan un sakon chi
mampabyasuy kan chikayu kan Amak. Ti si
Moses un lamlamaonyu chi mampabyasuy kan
chikayu ti achipunyu tuttuwaon chi inggilila.
46 Lu lamati kayu kan Moses, mamati kayu bo
kan sakon ti siya langigili mipanggop kan sakon.
47 Ngim allat pun un achipun kayu lamati si
inggilila, himma in-ilonyu'n mamati si ibyegak?"

6

Ha Lamakalan Jesus Kan Cha Limallibu'n Tagu (Mat. 14:13-21; Mrk. 6:30-44; Luk. 9:10-17)

1 Lummaus ka pigan eygew, chilemang cha
Jesus chi chakey un chewwang ud Galilee un
kalancha Tiberias. 2 Amo-amod cha tagu'n litun-
ud kan chicha ti intullongcha lakaskaschaaw
un killingwan Jesus si lamalin-awaala kan cha
lasakit. 3 Ot lalagecha cha Jesus si bilig ot
ummamuycha kan cha disipulusla. 4 Chanchali
eygew chi Piyasta'n Lallausan cha Judio.

5 Ot lanyangyanga si Jesus ot intullongla cha
amo-amod un tagu'n umoy si inggewancha. Ot
kalala kan Philip, "Udma intaku mangngin-an si
kalon cha tagu'n alla?" 6 Imbyegan Jesus laoy ta
mangin-in-ala kan Philip, ngim tagammula asila
koon.
7 Ot kalan Philip, "Ulay pigan libu chi ingila
taku si tilapay, achipun umalay si kaloncha ulay
lu sin-akkitancha."*
8 Ot kalan Andrew un osa'n disipulus un sulud
Simon Peter, 9 "Awed chi osa'n alak un leyaki'n
lambyayun si lima'n tilapay† ya chuwa'n ikan.
Ngim umalay kamman chiyoy si kaachun cha
tagu'n alla?"
10 Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla,
"Paamuyonyu cha tagu." Ot ummamuy cha
losan si lugey'n komkompay. Limallibu cha
lleleyaki'n inggew, achipun libilang cha byebyai
ya cha aalak. 11 Ot illayan Jesus chi tilapay
ot lanyaman kan Apudyus asila ot paiwayyas
kan cha amod un tagu'n ummamuy. Katchi bo
killingwala si ikan. Ot langan cha inggala latlat-
opcha.
12 Laamincha pun lassug, kalala kan cha disip-
ulusla, "Chaguponyu cha lasawey ta achi kenga."
13 Ot chilagupcha cha lasawey un tilapay ot
pinpillucha lasawayan si chuwa'n langaya.
14 Intullong pun cha tagu chi lakaskaschaaw
un killingwan Jesus, kalancha, "Lappun

* **6:7** 6:7 Ha ibyegala si Greek ked chuwang gasut un denario. Osa'n denario ked potog chi mangeygew un tangchen. † **6:9** 6:9 Barley un tilapay, hachi kalon cha kakapus un tagu.

chuwachuwala'n laoy chi propeta'n umali utla lubung!" 15 Laammuwan pun Jesus un siyad ummaliyan cha tagu ta umoycha patuton siya a-yan man-Ariyon, lan-a-yuglut kasin ot ossaan un ummoy si bilig.

Ha Lalidcha-yalan Jesus Si Lap-at Chi Chelum (Mat. 14:22-33; Mrk. 6:45-52)

16 Lummaschom pun, lan-osog cha disipulusla si te-yanteg chi byeybyey. 17 Lanbyangkacha ot chummemangcha un mampa Capernaum. Lagamput gummikbot ked chaampun mangulin si Jesus kan chicha.

18 Oli pun lummoswa amod un byali ot man-tiptipyakaw chi chelum. 19 Umoy si olom un kilamitro kaachayucha, ot intullongcha si Jesus un malidtidcha-yan si lap-at chi chelum un umad-achali kan chikami, ot lakaogyatcha. 20 Ngim kakmala imbyega, "Achi kayu umogyat, Sakon laoy." 21 Ot latette-yokcha'n langilugen kan siya si byangka. Ot kakma lichuum chi byangka si ili'n ummoyancha.

Singngit Cha Tagu Si Jesus

22 Si labigatala, intullong cha amod un tagu'n latelan si chomang chi chake-y'n chewwang un ossaan chi byangka'n latelan udchi. Ammun cha tagu'n achipun lakalugen si Jesus kan cha disipulusla. Ngim ummoyoncha'n lappun siya. 23 Ot gummatong cha uchum un byangka'n lampe-ypu'd Tiberias, si luge-y'n adchaliyan si langalan cha amod un tagu si tilapay si lagamput lanyaman si Apu Jesus. 24 Intullong ked cha

amod un tagu'n lappun si Jesus ya cha disipulusla, lallugencha si cha byangka ot ummoycha'd Capernaum singngit siya.

Miyalig Si Jesus Un Makan Un Mangatod Si Mataguwan

25 Inchesan pun cha tagù Jesus si chomang chi chakey'n chewwang, kalancha kan siya, "Mistulu, kam-amman chi ummaliyam utla?"

26 Ot summongbyat si Jesus kan chicha, "Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu. Singsingtonyu sakon gapu ta langan kayu si tilapay ya laslassug kayu, chakampun un gapu ta laawatanyu cha lakaskaschaaw un killingwak. 27 Achiyu ungay'on chi long-egyu si makan un mabyangy'os. Siyad man-ungay'anyu chi makan un mangtod si biyeg un mallalayun. Ha mangtod si alla'n makan kan chikayu, ked Sakon un Alak chi Tagu, ti ummallamung si Apudyus un Amak kan sakon."

28 Oli pun ilimuscha kan siya, "Simma masapuy'n koonmi ta matungpey'mi cha kawachin pion Apudyus?"

29 Summongbyat si Jesus, "Ha pion Apudyus un koonyu ked patiyonyu sakon un imbuunla."

30 Ot kalancha kan siya, "Simma koom un lakaskaschaaw ta mamati kami kan sika? Simma koom lù? 31 Langan cha aappu taku si manna si lugey'n lappun ummili. Ti liigili un kalala,

‘Pilakalala chichà makan un lampeẏpu’d langit.’ ”‡

32 Ot kalan Jesus, “Tuttuwa alla’n ibyegak kan
chikayu, chakampun si Moses chi langatod kan
chikayu si makan un lampeẏpu’d langit. Ngim
si Amak chi mangtod kan chikayu si tuttuwa’n
makan un mampeẏpu’d langit. 33 Ti ha tuttuwa’n
makan un idchon Apudyus ked siya umali’n
mampeẏpu’d langit un mangtod si mataguwan
cha tagu.”

34 Kalan cha tagu kan siya, “Apu, pappasigluu
idchen chikami si katlat un makan.”

35 Ot kalan Jesus kan chicha, “Sakon chi
makan un mangatod si mataguwan chi tagu ing-
inggala. Lu silu umali kan sakon ta mamati,
achipun mabitin ya achipun mauwaw. 36 Ngim
ibyegak kan chikayu, un ulay bo lu intutullongyu
sakon, achipun kayu mit laing mamati. 37 Cha
losan un tagu’n impiyeẏn Ama kan sakon, ked
mamaticha kan sakon ya losan un mamati kan
sakon, ked achipunku peẏyawon. 38 Ti sakon
un lampeẏpu’d langit, chakampun si ummaliyak
utla pita un mangwa si piok, ngim ummaliyak
un mangwa si pion chi langibuun kan sakon.
39 Ked ha pion chi langibuun kan sakon ked
lappun otyan taẏakok ulay ossaan kan cha alla’n
impiyeẏla kan sakon, ngim pauliyok chicha tagu-
won si alungus chi eẏgew. 40 Ti ha pion Amak,
losan un mamigbig ya mamati si Alak, awed

‡ **6:31** 6:31 Exodus 16:4-5, 15; Psalm 78:24. Ngadloncha manna, isun chi paat un bukeẏ un mamputilak ya mammais. Lampeẏpu’d langit un isun chi chuwaẏu.

biyegla un mallalayun. Ked pauliyok chicha taguwon si alungus chi eygew.”

41 Sin-iinguk cha Judio gapu si imbyegala un
siya makan un lampeypu’d langit. 42 Oli pun
kalancha, “Chakampun kamman si Jesus alla un
alak Joseph? Am-ammu taku mit cha amala kan
ilala. Palaggey ibyegan lampeypu siya’d langit?”

43 Ot kalan Jesus kan chicha, “Achi kayu
umingu-inguk. 44 Lappun tagù umali kan
sakon mamati lu achipun Amak un langibuun
kan sakon pakatamon, ked pauliyok taguwon
chicha si alungus chi eygew. 45 Inggilin cha
propeta un kalala, ‘Tudtuchuwan Apudyus cha
losan un tagu.’ Lu silu chumngey ya man-
achey kan Amak, chicha umalicha kan sakon.
46 Chakampun si piola’n uguchon un awed lan-
gitullong kan Apudyus, ti sakon abus chi langi-
tullong kan siya ti siya leypuwak. 47 Tuttuwa
alla’n ibyegak kan chikayu. Lu silu mamati kan
sakon, awed chi biyegla un mallalayun. 48 Ti
Sakon chi makan un mangatod si mallalayun
un biyeg. 49 Langan cha aappuyu chi manna si
illinggewancha si lugey’n lappun ummili, ngim
isulan latoycha. 50 Ngim lu silu mangan si
makan un lampeypu’d langit, achipun matoy
ing-inggala. 51 Sakon chi latattagu un makan un
lampeypu’d langit. Lu silu mangan si makan
alla, matatagu si ing-inggala. Ha makan un
maatodku ked ha long-egku, ta siya malagu kan
cha losan un tagu utla lubung.”

52 Hachi gapun chi lansusubogen cha Judio.
Ot kalancha, “Simma in-ilon chi tagun alla’n

mangtod si long-egla ta kalon taku?”

53 Ot kalan Jesus kan chicha, “Tuttuwa alla’n
ibyegak kan chikayu, lu achipunyu kalon chi
long-egku ya achipunyu ilumon chi chaȳak un
Alak chi Tagu, lappun biyegyu un mallalayun.
54 Ti lu silu mangan si long-egku ya umilum si
chaȳak, awed biyegla un mallalayun ya chicha
pauliyok taguwon si alungus chi eȳgew. 55 Ti ha
long-egku chi tuttuwa un makan, ked ha chaȳak
chi tuttuwa un mailum. 56 Lu silu mangan si
long-egku ya umilum si chaȳak, iinggew kan
sakon ya iinggewak bo kan siya. 57 Imbuulak
si latattagu un Ama. Ked mataguwak gapu
kan siya. Isula bo’n lu silu mangan kan
sakon, matagu gapu kan sakon. 58 Sakon chi
makan un lampeȳpu’d langit, chakampun si isun
chi hachi’n makan un killan cha aappuyu, ti
isula’n latoycha. Lu silu mangan si makan alla,
matatagu si ing-inggala.” 59 Imbyegan Jesus chi
alla si lantudtuchuwala si sinagogan cha Judio
ud Capernaum.

Cha Ugud Un Mangatod Si Biyeg Un Mallalayun

60 Achu cha disipulusla’n langngeȳ si alla ot
kalancha, “Patunged laligat chi alla’n suysuȳu.
Silu manchongeȳ si ibyegbyegala?”

61 Ngim ilagammun Jesus un sin-iinguk cha
disipulusla ot kalala kan chicha, “Ha machis-
maya kayu gapu si alla? 62 Simman lin lu
mailayu Alak chi Tagu un mangulin si sigud
un leȳpuwala? 63 Ha Ispiritun Apudyus chi

mangtod si biyeg. Lappun maatod chi long-
eg. Cha imbyegbyegak kan chikayu, ked lam-
pe~~y~~pu si Ispiritun Apudyus, ked siya mangatod
si biyeg un mallalayun kan chikayu, lu mamati
kayu. 64 Ngim awed cha uchum kan chikayu un
achipun mamati kan sakon." Ti sigud un ammun
Jesus lu silu cha achipun mamati ya ammula
lu silu mangiyibit kan siya. 65 Ot kalan bo
Jesus, "Siya gapula un imbyegak kan chikayu un
lappun tagù umali kan sakon mamati lu achipun
Amak ipalubus."
66 Lalipud si hachi, achu cha lan-awid un
disipulusla ot achipun cha litun-ud kan siya.
67 Ot ilimus Jesus kan cha simpu~~y~~u ya chuwa'n
disipulusla, "Chikayu ngay, ha pionyu bo'n
umoyon?"
68 Ot summongbyat si Simon Peter un kalala,
"Apu, simman bo ayanmi? Sika abus chi
mangibyega si ugud un mangtod si biyeg un
mallalayun. 69 Ked chikami, mamati kami kan
ammumi un sika chi Lasantuwan un lampe~~y~~pu
kan Apudyus."
70 Oli pun kalan Jesus kan chicha, "Sakon chi
lamili kan chikayu un simpu~~y~~u ya chuwa, ngim
awed chi osa kan chikayu langkuwan Satalas!"
71 Siyad ilugud Jesus chi mipanggop kan Judas
un alak Simon Iscariote, ti ulay lu siya osa kan
cha simpu~~y~~u ya chuwa'n disipulus Jesus, siya
mangiyibit kan Jesus.

7

Si Jesus Ya Cha Susuludla

1 Lagamput pu alla, gilaggakay Jesus cha ili ud
Galilee. Issalan umoy ud Judea, ti pilanggop cha
papangat cha Judio un patoyon siya.
2 Chanchali piyastan cha Judio un kalancha'n
Piyastan chi Sigey,* 3 ot kalancha leyaki'n susu-
lud Jesus kan siya, "Telam utla ked ingka ud
Judea ta itullong cha disipuluslu udchi cha
lakaskaschaaw un pin-am koon. 4 Ti lappun tagu
si mangitayu si kawachila lu piola'n ipatigammu
chi long-egla. Lu lakaskaschaaw chi koom,
ipailam chi long-eglu kan cha losan un tagu." 5 Ti
ulay cha susuludla, achipuncha lamati kan siya.
6 Ot kalan Jesus kan chicha, "Chaampun chum-
tong chi ustu'n timpu. Ngim chikayu, timpula
losan un timpu. 7 Ti cha tagu utla lubung,
achipun chikayu sangaon. Ngim sakon, sangao-
lak kan chicha ti ibyegbyegak chi kilalawwing
cha kooncha. 8 Chikayu umoy makapiyasta.
Achipulak umoy makapiyasta, ti chaampun gu-
matong chi timpuk." 9 Hachi imbyegan Jesus ot
latelan ud Galilee.

Ha Inggewan Jesus Si Piyastan Chi Sigey

10 Lalikmud pun cha susuludla'n ummoy
lakapiyasta, ummoy bo si Jesus. Ngim achipun
lampappaila'n ummoy. 11 Singsingngit cha pa-
pangat cha Judio siya si piyasta, un kalancha,
"Chimma awedla?" 12 Achu cha ug-uggud cha
amod un tagu mipanggop kan siya. Kalan cha

* **7:2** 7:2 Ngadloncha piyastan chi sigsiggey, sinchuminggu. Losan cha Judio mangwa si sigsiggey ked siya inggewancha ta masmasmokcha aappucha si lalidtidchayalancha si lugey'n lappun ummili si lampeypuwancha ud Egypt.

uchum, “Siya bibiɣu un tagu.” Ngim kalan cha uchum, “Chakampun, ti allilawola cha tagu.” 13 Ngim lappun langilatak lan-ugud kan siya ti umogyatcha kan cha papangat cha Judio.

14 Langgilawa pun chi piyasta, ummoy si Jesus si templo ot lantudtuchu. 15 Patunged laschaaw cha papangat cha Judio ot kalancha, “Chimma langean chi tagu’n alla si kilalaingla, achipun mit lan-iswila?”

16 Ot kalan Jesus kan chicha, “Ha itudtuchuk chakampun si lampeɣpu si somsomokku, ngim lampeɣpu kan Apudyus un langibuun kan sakon. 17 Lu silu meɣyed un mangwa si pion Apudyus, maammuwala lu si Apudyus chi meɣpuwan chi itudtuchuk willu uwak un somsomokku. 18 Ti ha tagu’n siyad uguchola lampeɣpu si uwala’n somsomok, siyad singsingtola michayawala. Ngim ha tagu’n siyad singtola michayawan chi langibuun kan siya, ked tuttuwa ibyegbyegala ya lappun tulila† 19 Chakampun kamman si illidchon Moses chi lintog Apudyus kan chikayu? Ngim lippun tummuttuwa si hachi’n lintog kan chikayu. Ti lu tiluttuwayu, achipunyu otyan simsimmok un otoyon sakon.”

20 Ot summongbyat cha tagu un kalancha, “Leɣapangka, silu lamlammok un mangtoy kan sika?”

21 Oli pun kalan Jesus, “Si lamingsan, ilagasak chi lasakit si eɣgew un man-illongan ot laschaaw kayu losan. 22 Ngim chikayu, gapu ta imbilin Moses un sogyatanyu cha leɣaki’n alakyu,

† **7:18** 7:18 Ha uchum un piola’n ibyega ked lappun byasuɣla.

sogyatanyu ulay lu Sabyechu'n man-illongan,
chakampun si Moses chi langilugi ngim tilaw-
idyu kan cha aappuyu.‡ 23 Lu sogyatanyu alak si
Sabyechu'n man-illongan ta achipun sumupling
si lintog Moses, pakayuggey sumanga kan sakon,
gapu ta ilagasak chi lasakit si Sabyechu? 24 Achi
kayu manguis gapu si intullongyu, ngim manguis
kayu si ustu'n kopyan chi manguis."

Ha Siya Kamma Kristu?

25 Kalan cha uchum un tagu ud Jerusalem,
"Chakampun kamman un laoy chi tagu'n pio-
ncha'n patoyon? 26 Ilanyu ked! Alla mit un
makaug-uggud kan cha tagu, ked lappun mit
mibyegacha kan siya! Tuttuwa lin un ammun
cha papangat un siya Kristu? 27 Ammu taku lu
chilu le~ypuwan chi tagu'n alla, ngim lu umali
Kristu, lappun sin-ammu lu chilu me~ypuwala."
28 Si lantudtuchuwan Jesus si templo, lan-
ichake~yla gingala ot kalala, "Tuttuwa kamman
un ammuyu sakon? Ammuyu kamman bo
le~ypuwak? Chakampun si ummaliyak si uwak
un somsomok. Ti ha langibuun kan sakon ked
tuttuwa, ngim achipunyu ammu siya. 29 Ngim
sakon, ammuk siya ti siya le~ypuwak ya siya
langibuun kan sakon."
30 Gapu si imbyegala, pilanggop cha papangat
un chokmaan siya, ngim lappun kabyee~yancha ti
chaampun chumtong chi timpula. 31 Ngim achu
cha lamati kan siya ot kalancha, "Lu umali si
Kristu, sinchumadlu koola'n lakaskaschaaw lu
ha killingwan chi tagu'n alla?"

‡ **7:22** 7:22 Leviticus 12:3

Imbuuncha Guwechan Chi Templo Un Manchokma Kan Jesus

32 Chingngeyn cha Pariseo un sin-aagasaas cha
amod un tagu mipanggop kan Jesus. Ot lambuun
cha ap-apun cha papachi ya cha Pariseo kan
cha guwechan chi templo un malokma kan
siya. 33 Ot kalan Jesus, "Sin-akitan chi inggewak
kan chikayu, ked mangulilak si langibuun kan
sakon. 34 Singtonyu sakon ngim achipunyu sakon
maochesan, gapu ta achipun kayu makaali si
ayak."

35 Ot lan-iillimus cha papangat cha Judio, un
kalancha, "Udman lin chi ayala un achipun taku
makaochas kan siya? Ha umoy lin kan cha ilin
cha Gentil un awechen cha lawatak un Judio
ya lantudtuchu kan cha Gentil? 36 Simma piola
lin un uguchon chi kalala, 'Singtonyu sakon
ngim achipunyu sakon maochesan ya chilu ayak
achipun kayu makaali.' "

Ha Chewwang Chi Latattagu'n Chelum

37 Si alungus un eygew chi piyasta, ha kapoto-
gen un eygew, summiked si Jesus ot chilakeyla
gingala un kalala, "Lu silu mauwaw, umali kan
sakon ta umilum. 38 Ti kalan chi ugud Apudyus,

'Lu silu mamati kan sakon, siya man-ayusan chi
latattagu'n chelum
un malagu si tagu ing-inggala.' "§

39 Imbyegan Jesus chi alla mipanggop si Ispiritun
Apudyus un allà akit un awaton cha lamati kan

§ **7:38** 7:38 Ezekiel 47:1; Zechariah 14:8

siya. Si hachi'n timpu, chaampun laatod chi Ispiritu ti chaampun chi michayawan Jesus.

Lagodgodwa Cha Tagu

40 Chingngeyn ked cha tagu imbyegan Jesus,
kalan cha uchum kan chicha, "Siya tuttuwa'n
propeta un uuwayon taku!"
41 Kalan cha uchum, "Siya si Kristu!" Ngim
kalan cha uchum, "Chakampun un mampeypu
Kristu ud Galilee! 42 Ti liigili si ugud Apudyus
un ha Kristu meypu si galak David ked miyalak
ud Bethlehem un ilin Ari David."* 43 Ot
langkalakalasi cha kasomsomkan cha tagu mi-
panggop kan siya. 44 Pion cha uchum kan
chicha'n chokmaan siya, ngim lappun lakaiteyod
langchon kan siya.

Achipun Mamati Cha Papangat Cha Judio Kan Jesus

45 Langulin cha guwecha si templo kan cha ap-
apun cha papachi ya cha Pariseo. Ot kalan cha
papangat cha papachi ya cha Pariseo, "Payuggey
achi inggetong siya utla?"
46 Summongbyat cha guwecha, "Lappun tagù
lan-ugud un isun chi tagu'n hachi!"
47 Ot kalan cha Pariseo kan chicha, "Ha
ilallilaw chikayu bo? 48 Awed kamman osa kan
cha papangat cha Judio willu cha Pariseo un
lamati kan siya? 49 Ked cha tagu'n mamati kan
siya, machusacha ti lappun ammucha mipang-
gop si lintog Moses."

---

* **7:42** 7:42 2 Samuel 7:12; Micah 5:2

50 Ked si Nicodemus un osa kan chicha ya siya
hachi'n ummoy kan Jesus si osa'n labi, kalala
kan chicha, 51 "Si lintog taku, achipun makwa'n
chusaon taku osa'n tagu lu achipun taku yan
chongy̶on ya ammuwon lu simma kingwala."
52 Oli pun kalancha kan siya, "Ha iGalileeka
bo? Achay̶om kappay chi ugud Apudyus ta
maammuwam un lappun propeta un mam-
pey̶pu'd Galilee." 53 Ot lansilasilacha ummoyon
si bye̶yoycha.

8

Ha Byebyai'n Lachokmaan Un Lakachegchegas

1 Ngim ummoy si Jesus ud Bilig Olivo. 2 Labigat
pun, lakawisngit langulin si templo ot ilalibung-
bungan cha achu'n tagu siya. Ot ummamuy lan-
tudtuchu kan chicha. 3 Ot inggetong cha mimis-
tulun chi lintog ya cha Pariseo osa'n byebyai'n
inchesancha'n lakachegchegas ot pilasikedcha
si sangwalancha losan. 4 Oli pun kalancha
kan Jesus, "Mistulu, allaya osa'n byebyai un
inchesanmi un lakachegchegas. 5 Si lintog taku,
imbilin Moses un masapuy̶'n binbintukon chi
kamatla'n byebyai inggala matoy. Lu sika,
simma maibyegam kan siya?" 6 Imbyegacha laoy
ta sikapancha si Jesus ta awed mambyatayancha
un mampabyasuy̶ kan siya. Ngim lan-okog si
Jesus un langgilila tammuchulad chi pita.
7 Si summisikkachen cha intuytuy̶uycha lan-
im-imus kan siya, summiked si Jesus ot kalala
kan chicha, "Lu silu lappun byasuy̶la kan

chikayu, siya umula'n mamintuk kan siya."
8 Oli pun kasin lan-okog si Jesus ot langgilila
tammuchula si pita.

9 Chingngeycha pun chi imbyegala, lasin-
ossacha ummoyon, impangun chi kalakayan kan
chicha. Ot ummabus si Jesus ya hachi'n byebyai
latelan un sissiyan summisiked si sangwalanla.

10 Hachi ked, summiked si Jesus ot kalala kan
siya, "Byebyai, chimman cha? Ha lappun latelan
un malusa kan sika?"

11 "Lappun Apu," kalala. Ot kalan Jesus, "Ulay
sakon, achipunku sika chusaon. Ingkan ngim
achika mambyasuy kasin."

Si Jesus Chi Silaw Chi Lubung

12 Kasin bo lan-ugud si Jesus kan cha Pariseo,
"Sakon chi silaw chi lubung. Lu silu mitun-
ud kan sakon maidchen si silaw chi biyeg, ked
achipun inggew si gikbot."

13 Ot kalan cha Pariseo kan siya, "Sika man-
gitalung mantistigu si long-eglu. Chakampun si
katuttuwaan chi ibyegbyegam."

14 Kalan Jesus, "Ulay lu italungku tistiguwan
chi long-egku, tuttuwa ibyegbyegak ti ammuk
chi leypuwak ya ammuk chi ayak. Ngim
chikayu, achipunyu ammu chi leypuwak ya
ayak. 15 Manguis kayu un isun chi tumimbuyuy
si kokòon chi tagu. Ngim sakon, chakampun
si manguisak si ulay silu'n tagu. 16 Ngim lu
kuisok chi tagu, ustu mangkukuisku, ti chakam-
pun si sakon abus chi manguis ngim chikamin
chuwa kan Amak un langibuun kan sakon.

17 Liigili si lintogyu un lu man-ulud chi ibyegan cha chuwa'n tistigu, tuttuwa ibyegacha.*
18 Tistiguwak chi long-egku ya si Amak un langibuun kan sakon tistiguwala bo sakon."
19 Ot ilimuscha kan siya, "Chimma awechen amam?" Summongbyat si Jesus, "Achipunyu ammu sakon ya achipunyu bo ammu si Amak. Lu ammuyu sakon, katchi bo'n am-ammuyu si Amak."
20 Imbyegan Jesus cha laoy si lantudtuchuwala si lugey un mangiggaancha si pilak si templo. Ngim lappun lalokma kan siya ti chaampun chumtong chi timpula.

Achipun kayu Makaoy Si Ayak

21 Ot kalan bo Jesus kan chicha, "Chumtong chi timpu'n inyakon, ked singtonyu sakon. Ngim achipun kayu makaoy si ayak, ti matoy kayu'n achipun mapakawan chi byasuyyu."
22 Oli pun kalan cha papangat cha Judio, "Palaggey ibyega'n achipun taku makaoy si ayala? Ha otoyola lin chi long-egla?"
23 Ot kalan Jesus kan chicha, "Chikayu, utla lubung chi lampeypuwanyu ked ha ammuyu ked mipanggop si lailubungan. Ngim sakon, lampeypuwak ud langit, ked ha somsomokku ked lailangitan. 24 Siya langibyeg-ak kan chikayu un matoy kayu'n achipun mapakawan chi byasuyyu lu achipun kayu mamati un Sakon chi imbyegak."
25 Ot ilimuscha, "Silu ka lù?"

---

* **8:17** 8:17 Deuteronomy 19:15

Summongbyat si Jesus un kalala, “Ha im-
byegbyegak kan chikayu malipud si chamchamu
inggala si sala. 26 Achu mibyegak mipanggop
kan chikayu ya achu bo ipabyasuyk kan chikayu.
Ngim tuttuwa langibuun kan sakon, ti ibyegak
kan cha tagu si lubung cha chingngeyk kan siya.”
27 Ngim achipun cha laawatan un si Amala’n
Apudyus chi imbyegbyegala. 28 Ot kalan Jesus
kan chicha, “Sakon un Alak chi Tagu lu ilansaak
kan chikayu si krus, siya mangammuwanyu un
sakon chi ibyegbyegak. Katchi bo’n lappun
kook un iyabusku, ngim ibyegak chi intudtuchun
Amak kan sakon. 29 Ked ha langibuun kan sakon,
iinggew kan sakon. Achipunla sakon telan ti
pasigku koon cha pipiola.” 30 Achu cha lamati
kan siya si chingngeycha imbyegala.

Ha Katuttuwaan Un Manwayawaya Kan Chikayu

31 Ot kalan Jesus kan cha Judio un lamati
kan siya. “Lu potgonyu losan un intudtuchuk,
chikayu chi tuttuwa’n disipulusku. 32 Ked maam-
muwanyu katuttuwaan, ked ha katuttuwaan chi
manwayawaya kan chikayu.”
33 Ot kalan cha Judio, “Galak chikami kan
Abraham ya lappun lammusassuwanmi. Puggey
ibyegan mawayawayaan kami?”
34 Ot kalan Jesus kan chicha, “Tuttuwa alla’n
ibyegak kan chikayu. Lu silu ig-iggalan mak-
abyasuy, siya musassun chi byasuy. 35 Ha
musassu, ked achipun mibilang un chogan chi
paminya ing-inggala. Ngim ha tuttuwa’n alak,

ked mibilang un chogan chi paminya si ing-inggala. 36 Ked lu Alak Apudyus chi manway-awaya kan chikayu, tuttuwa'n mawayawayaan kayu.

37 "Ammuk un galak chikayu kan Abra-ham. Ngim pionyu'n otoyolak, ti issanyu chi tudtuchuk. 38 Siya uguchok chi chingnge~~y~~k kan Amak, ngim chikayu, siya koonyu imbyegan amayu."

39 Ot kalan cha Judio, "Si Abraham chi amami."

Kalan Jesus kan chicha, "Lu tuttuwa'n galak chikayu kan Abraham, koonyu otyan chi killing-wala. 40 Lappun uchum si imbyegak kan chikayu lu achi abus chi katuttuwaan un chingnge~~y~~k kan Apudyus. Ngim pilanggopyu'n otoyon sakon. Lappun katchi si killingwan Abraham. 41 Pin-ayu koon chi kokòon amayu." Ot kalancha kan siya,

"Chakampun si aggabyak kami ti ossaan chi amami, si Apudyus mismu."

42 Ot kalan Jesus kan chicha, "Lu tuttuwa'n Apudyus chi amayu, ay-ayatonyu otyan sakon ti le~~y~~puwak kan Apudyus, siya un awechak utla si sala. Chakampun si ummaliyak si uwak un angos, ngim imbuulak kan Apudyus. 43 Payuggey achi maawatan chi ibyegbyegak? Simman ti achipunyu pion un chong~~y~~on chi ugudku. 44 Aalak chikayu kan Satalas un amayu ked pionyu bo'n koon chi piola. Kapapatoy siya lalipud si chamu inggala sala ya lappun mansa-gungala si katuttuwaan ti lappun katuttuwaan kan siya. Lu mantuli, koola lisigud un kokòola ti latuli siya ya siya bo puun cha tuli. 45 Ngim

sakon, ibyegak chi katuttuwaan kan chikayu, ked siya achipunyu mamatiyan kan sakon. 46 Awed osa kan chikayu un mampaloklok un lakabya-suyak? Lappun. Lu ibyegak chi katuttuwaan kan chikayu, pakayuggey achi mamati? 47 Ha tuttuwa'n aalak Apudyus ked chongyoncha ya mamaticha si ugud Apudyus. Ngim chakampun si aalakla chikayu, hachi gapula'n achipun kayu chumngey ya mamati."

Cha Jesus Kan Abraham

48 Oli pun kalan cha Judio kan Jesus, "Ha chakampun kamman si tuttuwa imbyegami un iSamariaka† ya laayanka bo?"

49 Ot kalan Jesus, "Achipulak laayan, ti pachayawak si Amak. Ngim chikayu, imbibi-inyu sakon. 50 Chakampun si singsingtok chi michayawak ngim awed chi osa'n mangiyis-isngit si michayawak, ya siya mismu manguis kan cha mangibibiin kan sakon. 51 Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu, lu silu mamati si ugudku, ked achipun matoy si ing-inggala."

52 Kalan cha Judio kan siya, "Lapaloklokanmi si salaoy un laayanka. Latoy mit si Abraham ya cha propeta, ked ibyegam un lu silu mamati si ugudku achipun pulus matoy. 53 Ha lan-gatngatuka kamman lu si Abraham un amami ya cha propeta? Latoy cha mit losan. Silu malomsomkam si long-eglu?"

† **8:48** 8:48 Cha Judio ak-akitoncha cha iSamaria ked issancha'n makabibiyun kan chicha. Ha langibyeg-ancha un iSamaria si Jesus, siya in-iloncha'n mangam-amsiw kan siya.

54 Oli pun summongbyat si Jesus, “Lu italungku
ichayaw chi long-egku, lappun simbin chi
katchin chayaw. Ti ha mangipachayaw kan
sakon, ked si Amak un kalanyu’n Apudyusyu.
55 Ngim achipunyu am-ammu siya, ngim am-
ammuk siya. Lu ibyegak un achipunku tagammu
siya, latuliyak un isuyu. Ngim am-ammuk siya
ya tumuttuwaak si ugudla. 56 Lagalas si Abra-
ham un apuyu, ti lamlamaola un mitullong chi
gumatngak utla ot intullongla ot laganggalasan.”
57 Kalan cha Judio kan siya, “Ma in-ilom un lan-
gitullong kan Abraham, un chaan malimampuy̶u
tawonlu?”
58 Ot kalan Jesus, “Tuttuwa alla’n ibyegak kan
chikayu, chaampun miyalak si Abraham, ked
sigud un illiinggewak.” 59 Oli pun langagamkam-
cha si byetu ta bintukon cha siya, ngim lantay̶u
si Jesus ot ummoyon si templo.‡

9

Ilagasan Jesus Chi Ley̶aki’n Liyalak Un Kuy̶ap

1 Si lalidtidchay̶alan Jesus, intullongla ley̶aki’n
liyalak un kuy̶ap. 2 Ot ilimus cha disipulusla kan
siya, “Mistulu, silu lakabyasuy̶ si lakuy̶apan chi
alla’n ley̶aki? Siya willu cha chachakkey̶la?”
3 Ot summongbyat si Jesus, “Chakampun
si byasuy̶la willu byasuy̶n cha chachakkey̶la
lakuy̶apala. Lakuy̶ap siya ta mipain-an chi
kilabyelin Apudyus kan siya. 4 Masapuy̶’n koon
taku cha ipakawachin chi langibuun kan sakon
si ey̶gew, ti lu chumtong chi labi lappun waya

‡ **8:59** 8:59 Ha osa’n piola’n uguchon laseilan si Jesus.

taku'n mangwa. 5 Si kaawedkud chi pita, sakon
chi silaw un mansilaw si somsomok cha tagu."
6 Ilugud ked Jesus laoy, tummuppa si pita
ot inggamosla, pummitok pun, impakpakla si
atan chi lakuy̶ap. 7 Ot kalala kan siya, "Ingka
mancheup si lalabbungan ud Siloam." (Ha pion
chi Siloam un uguchon ked libuun). Ot ummoy
chi kuy̶ap lancheup ot langulin un makatullong.
8 Si intullong cha cheegla ya cha tagu'n siya
hachi'n lampalpalimus, kalancha, "Chakampun
oyya si laoy chi tagu'n pin-a umaammuy utla un
mampalpalimus?" 9 Kalan cha uchum, "O, siya!"
Ngim kalan bo cha uchum, "Lai, man-issu-
issucha abus."
Ot kalan chi lakuy̶ap, "Sakon chi hachi."
10 Ot ilimuscha kan siya, "Simma in-ilom un
makatullong si sala lu?"
11 Ot summongbyat, "Inggew chi tagu'n Jesus
chi ngachenla, tiluppaala tapuk ot inggamosla,
pummitok pun, impakpakla si atak. Ot imbuunla
sakon un umoy mancheup si lalabbungan ud
Siloam. Ot ummoyak lancheup ot kakmaak
lantullong!"
12 Ot kalancha kan siya, "Chimma tagun hachi
lù?"
Kalala, "Chakpun ammu."

Silumey̶yan Cha Pariseo Lakuy̶ap Un Ley̶aki

13 Oli pun, illiyoycha hachi'n ley̶aki'n lakaan
chi kuy̶apla si igew cha Pariseo. 14 Gapu ta
Sabyechu'n e̶ygew un man-illongan cha Judio
chi langigamosan Jesus si pitok un langaanla
si kuy̶apla. 15 Oli pun, ilimus cha Pariseo

lu simma lakwa kan siya, un lakatullong. Ot kalala kan chicha, “Impakpakla pitok si atak ot imbuunla sakon un umoy mancheup, ot si sala lakatullongak.”

16 Kalan cha uchum un Pariseo, “Chakampun si lampeɣpu kan Apudyus chi tagun alla, ti achipunla tuttuwaon chi lintog mipanggop si Sabyechu’n eɣgew un man-illongan.”

Ngim kalan bo cha uchum, “Ma in-ilon chi tagu’n malagbyasuɣ un mangwa si katchin lakaskaschaaw un isun cha alla?” Langkangkalasi somsomokcha.

17 Ot kasin cha bo ilimus si hachi’n tagu, “Simma mibyegam mipanggop kan siya ti alla’n kilaanla kuɣaplu lù?”

Insongbyatla, “Osa’n propeta siya.”

18 Ngim achipun cha papangat cha Judio lamati un sigud un lakuɣap chi hachi’n leɣaki, ot si sala makatullong inggalà impaayegcha cha amala kan ilala. 19 Ot ilimuscha kan chicha, “Ha laoy chi alakyu un kalanyu’n liyalak un kuɣap? Lu siya, simma in-ilola’n makatullong si salaoy?”

20 Ot summongbyat cha chachakkeɣla un kalancha, “Tuttuwa’n alakmi siya ya tuttuwa’n lisigud un kuɣap si liyalakala. 21 Ngim achipunmi ammu lu hilu in-ilola’n makatullong si sala ya silu langaan si kuɣapla. Imusonyu kan siya, ti lootong mit ya ammula isongbyatla!” 22 Laoy chi imbyegan cha chachakkeɣla ti umogyatcha kan cha papangat cha Judio. Ti lantutuɣagencha un lu silu mangibyegan Jesus

chi Kristu, peyyawoncha si sinagogan cha Judio. 23 Siya langibyeg-an cha chachakkeyla un, “Lootong mit, imusonyu kan siya!”

24 Oli pun impidwa cha ilayagen chi leyaki’n lakaan chi kuyapla ot kalancha kan siya, “Isapatam si sangwalan Apudyus un ibyegam chi katuttuwaan! Ammumi’n malagbyasuy hachi’n tagu!”

25 Ot kalan chi leyaki, “Achipunku ammu lu malagbyasuy willu achipun. Ngim ha abus un tagammuk, sigud un lakuyapak ked si sala makatullongak.”

26 Ot kalancha kan siya, “Simma kingwala kan sika? Simma in-ilola’n langaan si kuyaplu?”

27 Ot kalala bo, “Imbyegak kabbo kan chikayu, ngim achipunyu patiyon. Puggey, ha pionyu’n chongyon kasin? Ha pionyu bo’n mambyalin disipulusla?”

28 Ot langig-iggaancha siya un kalancha, “Sika disipulusla ngim disipulus chikami kan Moses. 29 Ammumin lakaugud si Apudyus kan Moses, ngim lu hachi’n tagu, achipunmi ammu lu silu leypuwala.”

30 Ot kalala kan chicha, “Maschaawak kan chikayu! Achipunyu ammu leypuwala, ngim kilaanla kuyapku! 31 Ammu taku mit un achipun Apudyus chongyon cha malagbyasuy. Ngim lu silu manchayaw kan siya ya mangwa si piola, siya chongyola. 32 Lalipud si chamchamun chi lubung, lappun ladngey si tagu un langaan si kuyap chi osa’n liyalak un kuyap. 33 Lu chakampun kan Apudyus chi leypuwala, achipun makakopya si kamatla.”

34 Silongbyatancha siya, “Liyalakka’n malag-
byasuy, ked puggey chikami tudtuchuwan?” Ot
pileyyawcha siya si sinagoga.

Ha Laispirituwan Un Kuyap

35 Chingngeyn pun Jesus chi lakwa kan siya,
singngitla siya ot inchesala pun, kalala, “Ha
mamatika kan Sakon un Alak chi Tagu?”
36 Ot kalan chi hachi’n leyaki, “Apu, silu lait
un tagu ta mamatiyak kan siya!”
37 Ot kalan Jesus kan siya, “Intullonglu siya, ti
siya makaug-uggud kan sika!”
38 Ot kalala, “Apu, mamatiyak!” Ot lampalin-
tuming lanchayaw kan siya.
39 Ot kalan Jesus, “Ummaliyak utla pita ta
kuisok cha tagu, ta cha lakuyap ked makatul-
long. Ngim cha mangibyega’n makatullong, ked
sissiyan makukuyapcha.”
40 Chingngeyn cha uchum un Pariseo un
likaslang si hachi chi ilugudla ot ilimuscha,
“Piom un uguchon, lakuyap kami bo?”
41 Oli pun kalan Jesus kan chicha, “Lu lakuyap
kayu, lappun otyan mambyasbyasuyanyu. Ngim
allat pun un kalanyu’n makatullong kayu,
piola’n uguchon un sissiyan mambyasbyasuy
kayu.”

10

Ha Pangngalig Chi Man-aayyuwan Ya Keylilu

1 Oli pun ilugud Jesus chi pangngalig alla kan
chicha, “Tuttuwa alla’n ibyegak kan chikayu. Ha
tagu’n achipun lumlok si sawang chi pukochen
cha keylilu, ngim sumakay si sabyali’n chayan,

ked man-aakaw ya tulisan. 2 Ngim ha tagu'n
mangoy si ustu'n sawang, siya man-aayyuwan
kan cha keylilu. 3 Ked ha man-aachug si sawang
iwalitla para kan siya. Ked chongyon cha
keylilu gingala lu ayagela chi ngachencha, ked
ipalawala chicha. 4 Ked lu illawala chicha, siya
mamangpangu ked tun-uchon cha keylilu siya ti
milasincha gingala. 5 Achipuncha tun-uchon lu
sabyali ngim umawidcha, ti achipuncha milasin
chi gingala." 6 Ngim achipun cha tagu laawatan
chi piola'n ibyega chi alla'n pangngalig.

Si Jesus Chi Bibiyu'n Man-aayyuwan

7 Oli pun kasin lan-ugud si Jesus, "Tuttuwa
alla'n ibyegak kan chikayu. Sakon chi sawang
un lumlokan cha keylilu. 8 Losan un ummun-
ula lu sakon ked man-aakaw ya tulisan, ngim
achipun cha keylilu chingngey chicha. 9 Sakon
chi sawang. Lu silu lumlok mangoy kan sakon,
matatagu ya makwa'n lumlok ya lumawa umoy
mangan.

10 "Umali man-aakaw ta man-akaw, puma-
toy ya manyam-an. Ngim sakon, ummaliyak
ta idchek cha tagu si biyeg, biyeg un lappun
mangkuyangala."

11 Sakon chi bibiyu'n man-aayyuwan. Ha
bibiyu'n man-aayyuwan ichuyala biyegla mipa-
gapu kan cha keylilula. 12 Ha matangchelan
un man-aachug, telala ya umawid lu itullongla
cha atap un ayam un umali, ti chakampun
un ustun man-aayyuwan ya singkuwa kan cha
keylilu. Ked ha atap un ayam, kalola uchum un
keylilu ya pilabuyakala chicha. 13 Umawid chi

matangchelan ti siyad gamgamala tangchenla kan achipunla kekengaan cha keɣlilu. 14 Sakon chi bibiɣu un man-aayyuwan. Ammuk cha keɣliluk ya am-ammucha bo sakon. 15 Ked isula bo'n tagammuwak si Ama, ya tagammuk bo si Ama ked ichuyak chi biyegku para kan cha keɣlilu. 16 Awed cha uchum un keɣliluk un achipun lilamung si pukochen alla.* Masapuɣ'n ayagek bo chicha ta chongɣoncha gingak, ked mambyalincha man-ossaan un ayyuwalan chi ossaan un man-aayyuwan.

17 "Ay-ayatolak si Ama ti sisasagalaak un mangichuya si biyegku, ti mataguwak kasin. 18 Lappun makaaɣa chi biyegku. Ichuyak si piok. Kalobbongak un mangichuya si biyegku ya kalobbongak bo'n aɣan kasin. Ti siya imbilin Amak un kook."

19 Gapu si imbyegan Jesus kan chicha, langkangkalasi somsomok cha Judio ot lagodwacha. 20 Achu kan chicha langibyegbyegan, "Allat chi aɣanla! Latingang siya! Payuggey chochongɣon siya lù?"

21 Ngim kalan cha uchum, "Chakampun si katla ugud chi laaɣan! Ha chadchawat gey ya kaalon aɣan chi kuɣap chi tagu?"

Achipun Mamati Cha Judio Kan Jesus

22 Ummagilid pun, inggew chi Piyastan chi Mangikagasmokan si Langichatulan si Templo ud Jerusalem. 23 Ot malidtidchaɣan si Jesus si sawang chi templo, un ngadloncha Kallangan

* **10:16** 10:16 Ha keɣlilu un ibyegbyegan Jesus si alla, ked cha achun tagu un chakampun un Judio, cha Gentil.

Solomon.† 24 Ot ilalibungbungan cha Judio
siya ot ilimuscha, “Kam-amma mangibyeg-am si
katuttuwaan? Ibyegam chi tuttuwa! Ha sika si
Kristu?”
25 Summongbyat si Jesus, “Imbyegak kabbo
kan chikayu, ngim achipunyu sakon pilatpati. Ha
kawachin lampeypu si kalobbongan Amak chi
mampaloklok si mipanggop kan sakon. 26 Ngim
achi kayu pun mamati, ti chakampun si keyliluk
chikayu. 27 Ti chongyon cha keyliluk chi gingak
ya ammuk bo chicha ya tun-uchoncha sakon.
28 Ked idchek chicha si biyeg un mallalayun ked
achipun cha pulus misila kan Apudyus. Ked
lappun makapyos kan chicha kan sakon. 29 Si
Amak un langatod kan chicha kan sakon ked siya
kangatuwan si losan‡ ya lappun makapyos kan
chicha kan Ama, ti ayyuwalala chicha. 30 Sakon
ya si Ama, os-ossaan kami.”
31 Langagamkam cha Judio kasin si byetu ta
bintukoncha siya. 32 Ot kalan Jesus, “Achu
killingwak un mangkabyayu un impakwan Ama
kan sakon si sangwalanyu. Ked silu kan cha alla
gapun chi mamintukanyu kan sakon?”
33 Ot summongbyatcha un kalancha, “Chakam-
pun si cha bibiyu’n killingwam chi mam-
intukanmi kan sika, ngim gapu si ilugudlu’n
sumupling kan Apudyus. Ti tagu ka abus, ked
lambyalilom Apudyus chi long-eglu!”

---

† **10:23** 10:23 Ha kallangan Solomon ked ugud un mausey si umichungan, eywa ya mantaklang un luguey un umichungan cha tagu. Ha tukudla ked 12 meters. ‡ **10:29** 10:29 Ha ibyegala si uchum un manuscript si Greek: Cha impiyeyn Amak kan sakon ked kangatuwancha losan.

34 Ot kalan Jesus, “Liigili si lintogyu’n Judio
un kalan Apudyus, ‘Chikayu, apudyus kayu bo.’§
35 Ammu taku un katuttuwaan chi losan un
liigili si ugud Apudyus. Ked cha aappu taku
un langidchela si ugudla, ked ilawagela chicha
un apudyus. 36 Sakon, chilutukalak kan Ama ot
imbuulak utla lubung. Ot gapu ta imbyegak un
sakon chi Alak Apudyus, ibyegayu’n lan-uguchak
si sumupling kan Apudyus? 37 Lu achipunku
koon cha kawachin Amak, achipun masapuy’n
patiyolak. 38 Ngim lu kook cha kawachin Amak,
ulay lu achipunyu sakon patiyon, patiyonyu
otyan cha pin-ak koon ta mapaloklokanyu un
awed si Amak kan sakon ya awechak si Ama.”
39 Oli pun, pilachascha bo chokmaan siya,
ngim pummuyupuy ummawid. 40 Ot ummoy
kasin si Jesus si chomangon chi chewwang un
Jordan, si lugey’n lambunyagen John ot illinggew
udchi. 41 Ot achu cha tagu’n ummoy kan siya ot
kalancha, “Lappun lakaskaschaaw si killingwan
John, ngim tuttuwa losan cha imbyegbyegala
mipanggop kan Jesus.” 42 Ot achu cha tagu’n
lamati kan siya udchi.

11

Ha Latoyan Lazarus

1 Inggew chi leyaki’n lasakit un mangngachen
Lazarus ud Bethany, un ilin cha Mary kan
Martha un suludla. 2 Si Mary hachi’n langisiit
si mambyangun apyus si ikin Jesus ot pilulasala
si buukla.

§ **10:34** 10:34 Psalm 82:6

3 Ot lambuun cha Mary kan suludla'n Martha
si umoy mangibyega kan Jesus, "Apu, lasakit
chi biyunlu'n ay-ayatom." 4 Chingngeyn pun Je-
sus, kalala, "Achipun Lazarus ikatoy chi sakitla.
Ngim makwa alla ta michayaw si Apudyus ya
siya bo mipachayawan chi Alak Apudyus."

5 Ay-ayaton Jesus cha mansusulud un: si Mary,
Martha ya si Lazarus. 6 Chingngeyn pun Jesus un
lasakit si Lazarus, illinggew yan si ili'n inggewala
si chuwa'n eygew. 7 Oli pun kalala kan cha
disipulusla, "Intaku kasin ud Judea."

8 "Mistulu," insongbyat cha disipulusla, "Apu,
si lummaus un eygew amas cha Judio bintukon
sika ked piom bo'n kasin mangulin udchi?"

9 Kalan Jesus, "Chakampun kamman si sim-
puyu ya chuwa'n uras chi osa'n eygew? Ked
lu malidtidchayan chi tagu si eygew, achipun
misabyangtu ti mailala chi chayan. 10 Ngim lu
labi malidchayalala, misabyangtu ti manggikbot
ya lappun silaw."

11 Imbyegan pun Jesus chi hachi, inyutupla
kalan un, "Lasusuyop chi biyun taku'n Lazarus
ngim inyak byangolon siya."

12 Ot kalan cha disipulusla, "Apu, lu lasusuyop
siya, lumin-awa mit laing." 13 Ha pion Jesus un
ibyega ked latoy si Lazarus ngim kalancha lu
lasusuyop un tuttuwa.

14 Oli pun impakaawat Jesus kan chicha'n,
"Latoy si Lazarus. 15 Ngim gapu kan chikayu,
matetteyokak ti mippulak udchi, ta mamati
kayu. Intaku si awechela."

16 Ot kalan Thomas un ngadloncha Kapin
kan cha kadwala'n disipulus, "Intaku losan ta
makakatoy taku kan siya."

Si Jesus Chi Malagu Si Matoy Ya Mangtod Si Biyeg

17 Gummatong pun cha Jesus ud Bethany,
laammuwala'n mikapat e~ygew chi langimbolan-
cha kan Lazarus. 18 Ha ili'd Bethany, ked umoy si
ti~yun kilamitro kaachayulad Jerusalem. 19 Achu
cha Judio'n ummoy lamebyeaw kan cha Martha
ya Mary.
20 Chingnge~yn ked Martha un allat un ased si
Jesus, ummoyla ilabot siya. Ngim latelan si Mary
ud uwacha. 21 Ot kalan Martha kan Jesus, "Apu,
lu awedka otyan utla, achipun latoy chi suludku!
22 Ngim ammuk un ulay si sala, idchon Apudyus
lu silu chawatom kan siya."
23 Ot kalan Jesus kan siya, "Umuli matagu kasin
chi suludlu."
24 Ot kalan Martha kan siya, "Ammuk un umuli
matagu kasin lu alungus chi e~ygew."
25 Ot kalan Jesus kan siya, "Sakon chi malagu
kasin si tagu ya sakon bo mangatod si biyeg un
mallalayun. Lu silu mamati kan sakon, ulay lu
matoy, matagu siya kasin. 26 Ked cha hachi'n
matattagu ya mamati kan sakon, achipuncha
pulus matoy. Ha patiyom laoy?"
27 Summongbyat si Martha, "O Apu, ma-
matiyak un sika si Kristu un Alak Apudyus un
ummali utla lubung."

Ha Lan-ibin Si Jesus

28 Imbyegan ked Martha hachi, ummoy ud
uwacha ot ilayagela si Mary un suludla ot inyag-
gakawla kalan, “Allat chi Mistulu ked impaayeg
chika.” 29 Chingngeyn ked Mary, lelibbyat ot
ummoyla ilabot si Jesus. 30 Chaampun michuum
si Jesus si ili, ngim sissiya si lugey un langabtan
Martha kan siya. 31 Ot litun-ud cha tagu un
inggew si byeyoy un pin-a mamebyeaw kan cha
Mary si intullongcha’n lelibbyat ya lummawa.
Kalancha lu umoy man-alluwoy si lobon.

32 Gummatong ked si Mary si inggewan Jesus,
lampalintuming si sangwalan Jesus ot kalala,
“Apu, lu awedka otyan utla, achipun latoy chi
suludku!”

33 Intullong pun Jesus un man-ibi-ibin si
Mary ya cha Judio’n lituntun-ud kan siya, kum-
machegu ot lasesechung chi somsomokla. 34 Ot
ilimusla kan chicha, “Chimma langilobolanyu
kan siya?”

Kalancha kan siya, “Umalika ta itullonglu,
Apu.”

35 Oli pun lan-ibin si Jesus.

36 Ot kalan cha Judio, “Itullongyu ked, amod
chi man-aayatla kan Lazarus!”

37 Ngim kalan cha uchum kan chicha, “Pi-
latullongla cha lakuyap, ot achipunla otyan bo
intuluk si Lazarus un latoy.”

Tilagun Jesus Si Lazarus

38 Ot lasesechung bo kasin chi somsomok Jesus
si ummachali si lobon. Hachi’n lobon ked gongeb
un loombyen si byetu. 39 Kalan Jesus, “Kaalonyu
byetu.”

Ngim kalan Martha un sulud chi latoy, “Apu, bummangtit si sala, ti mikapat eygew chi liimbolala!”
40 Kalan Jesus kan siya, “Chakampun kamman si imbyegak kan sika un lu mamatika, mitullonglu michayawan Apudyus?” 41 Oli pun kilaancha byetu. Ot lantanged si Jesus ot kalala, “Ama, manyamalak ti chingngeym sakon. 42 Ked ammuk un pasiglu chochongyon sakon, ngim ibyegak alla gapu kan cha tagu’n allà utla ta mamaticha un imbuunlu sakon.”
43 Imbyegala ked hachi, impokawla kalan un, “Lazarus, lumawaka!” 44 Lummawa si Lazarus. Labyabyacheỹ si luput cha imala inggala si ikila ya labussung bo lupala si panyu. Kalan Jesus kan chicha, “Ubyachenyu chi liputiput kan siya.”

Pilanggop Cha Judio’n Patoyon Si Jesus (Mat. 26:1-5; Mrk. 14:1-2; Luk. 22:1-2)

45 Achu cha tagu’n ummoy lamebyeaw kan Mary chi langitullong si killingwan Jesus, ot lamaticha kan siya. 46 Ngim ummoy cha uchum kan chicha kan cha Pariseo ot imbyegacha killingwan Jesus.
47 Ot cha ap-apun cha papachi ya cha Pariseo impaayegcha cha kukunsiseỹ ot kalancha, “Simma koon taku? Ti achu cha lakaskaschaaw un pin-an chi tagu’n alla killingwa! 48 Lu ipayan taku siya un katlat, losan cha tagu mamati kan siya ked umali cha turay un iRome ked yam-aloncha templo ya ili taku!”
49 Ngim si Caiaphas un kangatuwan un pachi si hachi’n tawon, kalala, “Lappun akit ammuyu! 50 Masapuỹ’n maawatanyu un un-ulloy

lu matoy chi ossaan un tagu ta mataguwan
cha kaachuwan un Judio." 51 Chakampun si
lampe-ypu si uwala'n somsomok chi ilugudla,
ngim gapu ta siya chi kangatuwan un pachi si
hachi'n tawon, impadtula chi matoyan Jesus ta
matagu cha kailiyala'n Judio. 52 Ya chakampun si
abus cha Judio ngim chagupola bo man-ossaalon
cha losan un aalak Apudyus un liwatak si cha ili-
ili. 53 Malipud si hachi'n e-ygew, lantutu-yagen
cha papangat cha Judio in-iloncha'n mangtoy
kan Jesus.

54 Siya gapula un achipun cha Jesus lam-
pappaila kan cha achun tagu'd Judea, ngim
ummoyon cha udchi ot ummoycha ud Ephraim,
osa'n ili un adchaliyan si luge-y un lappun
ummili. Ot udchi illinggew kan cha disipulus.

55 Chanchali Piyastan Lallausan. Ot summang-
at cha achu'n tagu ud Jerusalem un lampe-ypu'd
cha ili-ili ta umoycha koon chi kopyacha'n Judio
un manchi-yus si byasbyasu-ycha sakbyey un
mallugi piyasta. 56 Ot singsingngitcha si Jesus
ot lachagupcha pun si templo, lan-iillimuscha
un kalancha, "Simma kalanyu? Ha umali lin
makapiyasta?" 57 Ot imbilin cha ap-apun cha
papachi ya cha Pariseo un lu awed sin-ammu si
awechen Jesus, ipakaammucha otyan kan chicha
ta chokmaancha siya.

12

Ha Langapy-usan Mary Kan Jesus Ud Bethany
(Mat. 26:6-13; Mrk. 14:3-9)

1 Olom e~~y~~gew sakbyey chi Piyasta'n Lallausan, ummoy cha Jesus ud Bethany, un ilin Lazarus. Ha le~~y~~aki'n pilaulin Jesus tilagu'n latoy. 2 Inchaalancha inyutuwan chicha si hachi'n maschom. Ot si Martha langichuslug si makan ked inggew si Lazarus un lakakan kan cha Jesus.
3 Ot langa~~y~~a si Mary si kagodwan chi litro un ap~~y~~us chi nardo, un amod chi ngilalan byangbyanglu. Ot insiitla si cha ikin Jesus ot pilulasala si buukla. Ot malomchommachom chi sungsungla si bye~~y~~oy.
4 Ot si Judas Escariote un alak Simon, osa kan cha disipulus Jesus un asi mangiyibit kan siya, kalala, 5 "Puggey! Lilaku otyan chi byangbyanglun alla ta maatod otyan kan cha kakapus, ti manggated si pigan libu?"* 6 Imbyegala hachi, chakampun un gapu si somsomokla kan cha kakapus, ngim gapu ta kaaakaw ya siya mamangchon si pilak ya pin-a manga~~y~~a si laumung.
7 Ngim kalan Jesus, "Achiyu biyangan siya ti inchulinla chi alla'n byangbyanglu si e~~y~~gew un asik milobolan. 8 Mangankallayun awed cha kakapus kan chikayu† un pin-ayu tu~~y~~ungan, ngim sakon, chakampun si kalayulak awed kan chikayu."

Lantutu~~y~~agencha'n Otoyon Si Lazarus

9 Laammuwan pun cha amo-amod un Judio un awed si Jesus ud Bethany, ummoycha udchi.

---

* **12:5** 12:5 Ha ibyegala si Greek ked ti~~y~~un gasut un denario. Ked ha potog chi osa'n denario mange~~y~~gew un tangchen. † **12:8** 12:8 Deuteronomy 15:11

Chakampun un gapu kan Jesus abus, ngim ummoycha bo intullong si Lazarus un tilagun Jesus.
10 Ot lantutuyagen cha ap-apun cha papachi
un patoyon si Lazarus. 11 Gapu si lakwa kan
siya, achu cha Judio un summila kan chicha ot
lamaticha kan Jesus.

Ha Lilumlokan Jesus Ud Jerusalem (Mat. 21:1-11; Mrk. 11:1-11; Luk. 19:28-40)

12 Labigat pun, chingngeyn cha amo-amod un
tagu'n ummoy lakapiyasta'd Jerusalem un allat
un ased si Jesus. 13 Ot langayacha si byaing
chi palma ot ummoycha ilabot siya un inyip-
ipkawcha, "Machaychayaw si Apudyus!‡ Bin-
chisyulan otyan Apudyus chi umali si ngachen
Apu! Binchisyulan otyan Apudyus chi Arin chi
Israel."
14 Ot langabyayu si Jesus si ayyubun chi
changki un inchesanmi, ti liigili si ugud Apudyus,
15 "Achi kayu umogyat, chikayu'n tagu'd
Jerusalem ti umali Ariyu
un mangakabbyayu si ayyubun chi
changki."§
16 Achipun cha disipulus Jesus laawatan chi
lakwa si hachi'n timpu. Ngim langulin pun si
Jesus ud langit, asicha ot laslasmok chi lakwa kan
siya, un katungpayan chi liigili.

---

‡ **12:13** 12:13 Ha kalasin chi kayu si ilin cha Judio un isun chi iyug. Inyaplegcha si kesa ked cha uchum un tagu useyoncha un manchayaw kan Jesus. Psalm 118:26 § **12:15** 12:15 Zechariah 9:9 Ha ugalin cha ari si awi, lu michuumcha si ili un kagubyatcha, mangabyayucha si kabyayu. Ngim lu bibiyu somsomokcha si cha umili, mangabyayucha si changki.

17 Cha amod un tagu'n langitullong si langgayagen Jesus kan Lazarus un lummawa si lobon ot pilaulila tilagu siya, imbyegbyegacha chi lakwa. 18 Ot amod cha tagu'n ummoy langabot kan Jesus ti chingngeycha alla'n killingwala'n lakaskaschaaw. 19 Ot kalan cha Pariseo, "Ilanyu, lappun makwa taku! Ti losan cha tagu sumuyut kan siya."

Singsington Cha Uchum Un Griego Si Jesus

20 Cha uchum un Griego un chakampun si Judio ummoycha lakapiyasta ud Jerusalem ta umoycha manchayaw kan Apudyus. 21 Ummoycha kan Philip un iBethsaida, un osa'n ili ud Galilee. Ot kalancha, "Apu, pionmi un itullong si Jesus." 22 Ot ummoy Philip imbyega kan Andrew ot ummoycha'n chuwa imbyega kan Jesus.

23 Kalan Jesus kan chicha, "Gummatong chi timpu un michayawan chi Alak chi Tagu. 24 Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu. Achipun umachu chi bukey lu achipun mimuya si pita ya matoy. Sissiyan ossaan. Ngim lu mimuya ya tummubu, asi ot mamunga si achu. 25 Lu silu mamotpotog si biyegla ked matayakla mit laing. Ngim lu silu mangibilang si biyegla utla lubung un lappun potogla, ked matatagu ing-inggala. 26 Lu silu mansimbi kan sakon, masapuy'n tun-ucholak. Ta lu chilu ayak, awed kayu bo un disipulusku. Ked pachayawan Amak cha mansimbi kan sakon."

Impakaammun Jesus Chi Matoyala

27 Ot intuy̶uy Jesus un lan-ugud, “Si sala,
mansigeb chi angosku ked simma kook? Ibyegak,
‘Ama, ilisim sakon si sala’n uras.’ Ngim siya mit
chi panggop chi ummaliyak ta lasatok si sala’n
uras cha alla’n ligat.” 28 Ot lalluwalu si Jesus
un kalala, “Ama, ipailam chi kilachayawlu!”
Ot inggew chi ginga un lampey̶pu’d langit, un
kalala, “O, impailak chi kilachayawku ked ichay-
chayawku bo kasin!”
29 Ot chingngey̶n cha tagu’n summisiked udchi
chi ginga ot kalancha lu kummuchuy̶. Ngim
kalan bo cha uchum, “Lakaugud chi osa’n anghel
kan siya!”
30 Ngim kalan Jesus kan chicha, “Ha ginga un
chingngey̶yu, chakampun un gapu kan sakon,
ngim gapu kan chikayu. 31 Ti sala timpu un
machusaan cha tagu utla lubung. Sala bo
maabyakan Satalas un sinturay utla lubung.
32 Ked lu mipangatuwak si krus, awisok losan
cha tagu ta mamaticha kan sakon.”* 33 Kamatchi
imbyegala ta ipakaammula matoyala.
34 Ot summongbyat cha tagu, kalancha, “Kalan
chi lintog un matatagu ing-inggala si Kristu.
Mugga in-ilola’n kalam buggey un masapuy̶’n
mipangatu chi Alak chi Tagu? Silu hachi’n Alak
chi Tagu?”†
35 Ot lan-alig si Jesus un kalala, “Sin-akitan chi
inggewan chi silaw kan chikayu. Ked masapuy̶’n
ammanyu ilan chi biyegyu ti alla silaw kan
chikayu ta achi chikayu ochesan si gikbot. Ha

* **12:32** 12:32 Itullongyu John 3:14-15. † **12:34** 12:34 Psalm 110:4; Isaiah 9:7; Ezekiel 37:25; Daniel 7:14

tagu'n mangoy si gikbot, achipunla ammu lu
chilu kapitola. 36 Ked mamati kayu si silaw
un allat kan chikayu ta mambyalin kayu tagu'n
chi padcha." Imbyegan pun Jesus chi hachi,
ummoyon ot achipun lampappaila kan chicha.
37 Ulay lu achu cha lakaskaschaaw un killing-
wan Jesus si sangwalancha, achipuncha pay
laing lamati kan siya. 38 Ta matungpa-y-an chi
imbyegan propeta Isaiah, un kalala,
"Apu, silu mamati si imbyegbyegami? Silu
langipain-an chi Apu si kilabyelinla?"‡
39 Gapu si laoy, achipuncha makwa'n mamati
ti hachi inggilin Isaiah,
40 "Kilu-y-ap Apudyus chicha ya pilatangkinla cha
somsomokcha ta achipuncha
mailasin chi katuttuwaan ya achipuncha
maawatan ya achipun mangulin kan
sakon, ta lu
mansagungcha kan Apudyus,
pakawalola cha byasu-y-cha."§
41 Imbyegan Isaiah alla, ti intullongla kila-
Apudyus Jesus, ya imbyegbyegala mipanggop
kan siya.
42 Ulay lu katchi, achu cha papangat cha Judio
un lamati kan Jesus. Ngim achipuncha lal-
latak ti umogyatcha kan cha Pariseo, langked lu
pe-y-yawoncha chicha si sinagoga. 43 Ti pipioncha
malayawan cha tagu kan chicha, lu malayawan
Apudyus kan chicha.

Ha Ugud Jesus Chi Manchusa Kan Cha Tagu

‡ **12:38** 12:38 Isaiah 53:1 § **12:40** 12:40 Isaiah 6:10

44 Ot gumminga si Jesus un lan-ichakeyla, “Lu
silu mamati kan sakon, chakampun si sakon
abus chi patiyola, ngim patiyola bo langibuun
kan sakon. 45 Ked lu silu langitullong kan
sakon, intullongla bo langibuun kan sakon.
46 Ummaliyak un silaw utla lubung ta achipun
iinggew si manggikbot cha mamati kan sakon.
47 “Achipunku chusaon cha manchongey si
ugudku ya achipunla tuttuwaon. Ti chakampun
si ummaliyak ta inyak chusaon cha tagu, ngim
ummaliyak ta taguwok chicha. 48 Ngim awed
chi malusa si tagu un mangissan kan sakon
ya achipunla patiyon chi intudtuchuk. Ti ha
ugud un imbyegbyegak chi mismu un malusa
kan siya si alungus chi eygew. 49 Losan un
imbyegbyegak, chakampun si somsomokku lam-
peypuwala ngim lampeypu kan Ama un lan-
gibuun kan sakon. Siya imbilinla cha losan un
ibyegak. 50 Ked ammuk un mangatod si biyeg un
mallalayun chi bilinla. Lu silu ibyegak, ibyegak
chi imbilin Ama kan sakon.”

13

Ha Lamebyeyan Jesus Cha Ikin Cha Disipulusla

1 Si eygew sakbyey un Piyastan chi Lallau-
san, ammun Jesus un chilumtong chi timpu’n
malelala si lubung ked mangulin kan Amala.
Lalipud si chamchamu, ilay-ayatla cha tagula
utla lubung. Ked si sala impappailala ayatla kan
chicha inggala si alungus chi eygew.
2 Si hachi’n labi un mangamangalan Jesus ya
cha disipulusla, impaspasmok Satalas kan Judas

un alak Simon Iscariote un iyibitla si Jesus.
3 Ammun Jesus un illidchon Amala kan siya cha
losan un kilabyelin. Ammula bo un Apudyus chi
le~ypuwala ya siya bo mangulilala.
4 Ot summiked si Jesus ot kilaanla takpin chi
silupla ot takchola si tuwe~yya awakla. 5 Ot
kiloala pe~yatu si chelum ot byebye~yala ikin
cha disipulusla asila ot pilulasan si tuwe~yyan
imbobodla si awakla.
6 Ot lichuum pun kan Simon Peter, kalan Peter
kan siya, “Apu, ha byebye~yam cha ikik?”
7 Summongbyat si Jesus, “Achipunlu
maawatan si sala chi pin-ak koon, ngim asim
maawatan.”
8 Ot kalan Peter kan siya, “Achipunku iteun un
byebye~yam cha ikik.”
Ot kalan Jesus, “Lu achipunku byebye~yan cha
ikim, achipunka mibilang un disipulusku.”
9 Insongbyat Peter, “Apu lu katlat, chakampun
si abus chi ikik si byebye~yam, ulay cha imak ya
u~yuk!”
10 Ot kalan Jesus kan siya, “Ha lagamput lan-
omos, achipun masapu~y’n man-omos kasin ti
lagamput pumme~ykas. Abus chi ikila masa-
pu~y’n mabyebye~yan. Pumme~ykas kayu losan,
ngim awed kan chikayu osa’n achipun.” 11 Ti
ammun Jesus chi mangiyibit kan siya, ked hachi
kalalan, “Pumme~ykas kayu losan, ngim ossaan
chi achipun.”
12 Gilamput pun Jesus bilebye~yan cha ikicha,
kasinla illigga takpin chi silupla ot ummamuy.
Ot ilimusla kan chicha, “Ha maawatanyu killing-
wak kan chikayu? 13 Ngadlonyu sakon un

‘Mistulu’ ya ‘Apu,’ ked ustu mit chi imbyegayu
ti tuttuwa. 14 Ked lu sakon un Apuyu ya Mistu-
luyu, lamebyey kan cha ikiyu, masapuy’n man-
asibyeybyey kayu bo si cha ikiyu. 15 Killingwak
laoy ta awed mantuyachenyu, ta koonyu bo
isun chi killingwak kan chikayu. 16 Tuttuwa
alla’n ibyegak kan chikayu: lappun musassu
un langatngatu lu ha ap-apula, ya lappun bo
bubùulon un langatngatu lu ha langibuun kan
siya. 17 Allat pun un laawatanyu cha laoy, pian
kayu lu koonyu.
18 “Chakampun un chikayu losan chi
mangibyeg-ak, ti ammuk cha chilutukak. Ngim
masapuy’n matungpey liigili’n ugud Apudyus
un kalala, ‘Ha tagu’n lakaubung kan sakon, siya
mangiyibit kan sakon.’* 19 Ibyegak alla kan
chikayu si sala sakbyey un makwa, ta lu makwa,
mamati kayu un sakon chi Kristu. 20 Tuttuwa
alla’n ibyegak kan chikayu: lu silu mangawat
si tagu’n ibuunku, ilawatla sakon. Ked lu silu
mangawat kan sakon, ilawatla bo langibuun kan
sakon.”

Impadtun Jesus Chi Mangiyibit Kan Siya (Mat. 26:20-25; Mrk. 14:17-21; Luk. 22:21-23)

21 Imbyegan pun Jesus chi hachi, amod chi
chachauyla ot imbutaktakla, “Tuttuwa alla’n
ibyegak kan chikayu: osa kan chikayu chi
mangiyibit kan sakon.” 22 Ot lan-asitullong
cha disipulusla, ti lappun ammucha lu silu kan
chicha chi ibyegbyegala. 23 Ot ummamuy si
cheeg Jesus chi ay-ayatola’n disipulusla. 24 Ot

* **13:18** 13:18 Psalm 41:9

silinyasan Simon Peter siya ta imusola kan Jesus
lu silu kan chicha ibyegbyegala.
25 Ot ummachali kan Jesus ot lisacheg kan
siya ot ilimusla, “Apu, silu hachi’n tagu’n ibyeg-
byegam?”
26 Ot kalan Jesus, “Ha tagu’n mangidchek si
ilusongku’n tilapay, siya!” Ot illusongla pun,
illidchola kan Judas un alak Simon Iscariote.
27 Illa-yan ked Judas chi tilapay, lilumlok si
Satalas kan siya.
Ot kalan Jesus kan siya, “Man-ikopyam lu silu
piom un koon.” 28 Ngim cha disipulus Jesus
un lakakan kan siya, achipuncha laawatan lu
silu piola’n ibyega kan Judas. 29 Gapu ta si
Judas chi mamangchon si pilakcha, kalan pun
cha uchum un disipulus lu imbyegan Jesus kan
siya un umoy mangngila kan cha kasapu-yancha
si piyasta. Awed bo cha uchum un kalancha
lu umoy mangatod si Judas si pilak kan cha
kakapus. 30 Ot illa-yan pun Judas chi tilapay,
kakma lummawa. Labi hachi’n timpu.
31 Ummoyon pun si Judas, kalan Jesus, “Si sala,
michayawak un Alak chi Tagu ya michaychayaw
bo si Apudyus mipagapu kan sakon. 32 Ked
lu mapachayawan si Apudyus kan sakon, si
Apudyus bo mangipachayaw kan sakon un Alak
chi Tagu ked kakmala koon.
33 “Aalakku, achipun mabyeyeg chi inggewak
kan chikayu. Oli ot singtonyu sakon, ked isun chi
imbyegak kan cha papangat cha Judio, siya bo
ibyegak kan chikayu, un achipun kayu makaoy
si ayak. 34 Awed chi baru un bilin un idchok

kan chikayu: masapuy'n man-asiayat kayu. Isun chi man-aayatku kan chikayu, kamatlat bo un man-asiayat kayu. 35 Ti lu man-asiayat kayu, siya mangagammuwan cha losan un tagu un disipulusku chikayu."

Impadtun Jesus Chi Lamuklitan Peter Kan Siya (Mat. 26:31-35; Mrk. 14:27-31; Luk. 22:31-34)

36 Kalan Simon Peter kan Jesus, "Apu, chimma ayam lù?"

Ot summongbyat si Jesus, "Achipun makwa un mitun-udka kan sakon si sala, ngim mitun-udka si umali'n eygew."

37 Kalan Peter, "Apu, paak gey achi mitun-ud kan sika si sala? Ti lakasagalaak un matoy gapu kan sika!"

38 Summongbyat si Jesus, "Hilu! Ha tuttuwa'n lakasagalaka un matoy gapu kan sakon? Tuttuwa alla'n ibyegak kan sika, sakbyey un malullakuk chi kawitan, lamitluwom sakon piluklitan."

14

Si Jesus Chi Chayan Un Umoy Kan Ama

1 Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla, "Achi kayu machalagen ya malilibukan. Mamati kayu kan Apudyus, ya mamati kayu bo kan sakon. 2 Ti achu inggewan si byeyoy Amak, ked inyak isagala cha inggewanyu. Achipunku ibyega alla kan chikayu lu achipun tuttuwa. 3 Ked lu gamputok isagala inggewanyu, mangulilak un mangaya kan chikayu, ta lu chilu inggewak,

hachi bo inggewanyu. 4 Ammuyu chaẏan un
umoy si ayak."

5 Ot kalan Thomas kan siya, "Apu, lappun
ammumi lu chilu ayam. Ma in-ilonmi un
mangammu si chaẏan?"

6 Ot kalan Jesus kan siya, "Sakon chi chaẏan,
katuttuwaan ya biyeg. Lappun makaoy kan Ama
lu achipun mangoy kan sakon. 7 Lu tuttuwa'n
ammuyu sakon, ammuyu bo si Amak. Ked
mallugi si sala, tuttuwa'n am-ammuyu siya ya
intullongyu siya."

8 Oli pun kalan Philip kan siya, "Apu, ipailam
u kan chikami si Ama ta matmat-op kami."

9 Summongbyat si Jesus, "Philip, labyeyeg chi
illiinggewak kan chikayu, ngim achipunlu pay
laing am-ammu sakon? Ha langitullong kan
sakon, intullongla bo si Amak. Puggey ibyega un
ipailak si Amak kan chikayu? 10 Ha achipunlu
patiyon un awechak kan Amak ya awed bo si
Amak kan sakon? Chakampun si lampeẏpu si
somsomokku cha imbyegbyegak kan chikayu,
ngim lampeẏpu kan Amak un awed kan sakon,
koola chi kawachila. 11 Mamati kayu un awechak
kan Amak ked awed bo si Amak kan sakon.
Lu achipun kayu mamati, mamati kayu gapu si
alla'n pin-ak koon.

12 "Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu: lu silu
mamati kan sakon, koola bo cha kawachik, ya
chakchakeẏ kawachila lu cha alla, ti inyak kan
Amak. 13 Ked lu silu chawatonyu kan Ama gapu
si ngachenku, kook ta michayaw si Ama gapu

si Alakla.* 14 Lu manchawat kayu mipagapu si
ngachenku, kook."

Ha Likari'n Ispiritun Apudyus

15 Intuyuy Jesus un lan-ugud, "Lu ay-ayatolak
kan chikayu, koonyu cha bilinku. 16 Ked chawa-
tok kan Ama ta ibuunla mipasali kan sakon
un Katuyunganyu. Siya Ispiritun Apudyus
un inggew kan chikayu ing-inggala. 17 Siya
mangipakaammu si katuttuwaan mipanggop
kan Apudyus. Achipun makwa'n awaton chi
tagu'n achipun mamati chi Ispiritu, ti achipun-
cha mailasin siya ya achipuncha bo ammu siya.
Ngim am-ammuyu siya, ti iinggew kan chikayu
ya awed kan chikayu.

18 "Ked lu umoyolak, achipunku telan
chikayu un isun cha ulila. Ti mangulilak kan
chikayu. 19 Achipun mabyeyeg ked achipun cha
tagu'n achipun mamati mitullong sakon, ngim
chikayu'n mamati kan sakon, mitullongyu sakon
kasin. Gapu ta mataguwak kasin, matagu kayu
bo si ing-inggala. 20 Lu chumtong chi hachi'n
eygew, siya mangammuwanyu un awechak kan
Amak, ked awed kayu bo kan sakon, isun chi
kilaawedku kan chikayu. 21 Lu silu mangipotog
ya tumuttuwa si bilinku, siya mangay-ayat kan
sakon. Ked lu silu mangay-ayat kan sakon,
ay-ayaton bo Amak siya. Ked ay-ayatok siya

* **14:13** 14:13 Ha ibyegala si Greek ked ulay silu chawatonyu si ngachenku. Chuwa piola'n uguchon: ulay silu chawatonyu un kamad mangisaop kan sakon willu ulay silu chawatonyu mipagapu ta mantegod kayu si kalobbongak.

ya ipatigammuk kan siya chi mipanggop kan sakon.”
22 Ot kalan Judas (chakampun kan Judas Iscariote), “Apu, puggey chikamin abus chi mangipatigammuwam mipanggop kan sika, chakampun kan cha tagu utla lubung?”
23 Silongbyatan Jesus siya, kalala, “Cha mangay-ayat kan sakon, siya maluttuwa si ugudku. Ked ay-ayaton Amak siya, ked sakon ya si Ama umali kami inggew kan siya. 24 Ha achipun mangay-ayat kan sakon, achipunla bo tuttuwaon cha ugudku. Chakampun si lampe~ypu si somsomokku cha ugudku un chingnge~yyu, ngim lampe~ypu kan Ama un langibuun kan sakon.
25 “Imbyegak cha alla ti awechak kan chikayu. 26 Ked ha Katu~yunganyu un ibuun Ama mipagapu si ngachenku, siya Ispiritun Apudyus. Siya mantudtuchu kan chikayu si cha losan un byaleg ya ipaspasmokla losan un imbyegak kan chikayu.
27 “Telak kan chikayu chi mallin-awaan chi somsomokyu. Ked idchok kan chikayu lin-awa un mampe~ypu kan sakon. Chakampun un isun chi man-aatod cha tagu utla lubung chi man-aatodku kan chikayu. Achi kayu machalagen ya achi kayu malilibukan ya achi kayu umogyat. 28 Chingnge~yyu imbyegbyegak kan chikayu un inyakon, ngim mangulilak kasin kan chikayu. Lu ay-ayatonyu sakon, magalasan kayu otyan ti inyak kan Ama un langatngatu lu sakon. 29 Imbyegak cha alla kan chikayu sakbyey un makwa, ta lu makwa cha losan, mamati kayu.

30 “Chakpun mabyeyeg un makaug-uggud kan
chikayu, ti umali si Satalas un ap-apun cha
achipun mamati. Lappun kilabyelinla un mangi-
turay kan sakon. 31 Ngim masapuy’n ammuwon
cha tagu utla pita un ay-ayatok si Ama. Siya
gapula un kook cha losan un imbilinla kan sakon.
Wayyu, intakun.”

15

Si Jesus Chi Ustu’n Puun Chi Grapes

1 Ot lan-alig si Jesus, un kalala, “Sakon chi
ustu’n puun chi grapes, ked si Amak chi man-
aayyuwan.* 2 Itetepangla pangapangon cha
panga un achipun mamunga ya chuysala cha
panga un mamunga-bunga ta umad-achu mam-
bubungala. 3 Pummeykas kayu gapu si in-
tudtuchuk kan chikayu. 4 Ituyuyyu iinggew kan
sakon ked ituyuyku bo iinggew kan chikayu. Lu
achipun kayu iinggew kan sakon, achipun kayu
mamunga un isun chi panga un achipun iinggew
si puunla.
5 “Sakon chi puun chi grapes, ked chikayu cha
pangala. Lu silu iinggew kan sakon, iinggewak
bo kan siya, ked achu mambubungala. Ti lu
lappulak kan chikayu, lappun makwayu. 6 Lu
achipun chi tagu iinggew kan sakon, mibyellu
siya un isun chi pangan lasopyak. Lu meyangu
panga, uppuloncha ya soggoncha. 7 Lu iinggew

* **15:1** 15:1 Si chachaan un katuyagen, cha Judio willu galak Israel ked miyaligcha si kayu’n grape Psalm 80:8-18; Isaiah 5:1-2, 7, ngim ha bungala ked lawwik ti lan-awichencha si Apudyus. Ked chakampun un chicha tuttuwa kayu’n grape.

kayu kan sakon ya iinggew bo ugudku kan chikayu, manchawat kayu si pionyu, ked maatod kan chikayu. 8 Lu mamunga kayu si achu, michaychayaw si Amak, ked mambyalin kayu disipulusku.

9 “Ay-ayatok chikayu un isun chi man-aayat Ama kan sakon. Ked iinggew kayu si ayatku. 10 Isun chi mantututtuwak kan cha bilbilin Amak, ya inggewak si ayatla, iinggew kayu si ayatku lu tumuttuwa kayu si cha bilbilinku. 11 Imbyegak cha alla kan chikayu ta iinggew otyan chi galasku kan chikayu, ya lappun otyan mangkuyangan chi galasyu.

12 “Allaya bilinku kan chikayu: man-asiayat kayu un isun chi man-aayatku kan chikayu. 13 Ha kachakyan un ayat un ipailan chi tagu ked ichuyala biyegla para kan cha bubuyunla. 14 Ked chikayu cha bubuyunku lu tuttuwaonyu cha bilinku. 15 Achipunku ibilang chikayu un bubùulon, ti achipun chi bubùulon ammu chi pin-an chi ap-apula koon. Ngim ibilangku chikayu bubuyunku, ti impakaammuk kan chikayu losan un chingngeyk kan Amak. 16 Chakampun un chikayu lamili kan sakon, ngim sakon chi lamili kan chikayu. Imbuunku chikayu ta ingkayu ya mamunga-bunga kayu si achu. Ked mantuyuy otyan chi bungayu. Ta ulay lu silu chawatonyu kan Ama mipagapu si ngachenku, idchola kan chikayu. 17 Allaya bilinku kan chikayu, man-iillayat kayu.”

Cha Achipun Mamati Sangaoncha Cha Disipulus

18 Kalan Jesus kasin, “Lu sangaon chikayu kan
cha achipun mamati, somsomkonyu un sakon
chi ilun-ulacha silanga. 19 Lu mikama kayu
kan cha achipun mamati utla lubung, ayatoncha
chikayu. Ngim gapu ta pililiyak chikayu, achi
kayu mikama kan chicha, ked hachi mansasan-
gaancha kan chikayu. 20 Somsomkonyu im-
byegak kan chikayu, un lappun bubùulon un
langatngatu lu ap-apula. Lu pilaligatancha
sakon, paligatancha bo chikayu. Lu tiluttuwacha
intudtuchuk, tuttuwaoncha bo chikayu. 21 Ngim
kooncha cha alla kan chikayu gapu kan sakon,
ti achipuncha ammu si Ama un langibuun kan
sakon. 22 Lappun otyan makabyasuyancha lu
achipulak ummali ya lakaug-uggud kan chicha.
Ngim si sala, lappun manlasuncha kan cha
byasbyasuycha. 23 Lu silu mansasanga kan
sakon, mansasanga bo kan Amak. 24 Lappun
otyan makabyasuyancha lu achipunku killingwa
chi lakaskaschaaw si sangwalancha un lappun
makakopyà tagu. Ngim si sala, intullongcha
killingwak ked sissiyan mansasangacha kan
chikami’n chuwa kan Amak. 25 Makwa cha
laoy ta matungpey hachi’n liigili si lintogcha un
kalala, ‘Mansasangacha kan sakon un lappun
gapula.’ ”†

Ha Koon Chi Ispiritun Apudyus

26 Ot kalala bo, “Ibuunku kan chikayu chi Ispir-
itu un mampeypu kan Ama ta tumuyung kan
chikayu. Siya mampaloklok si katuttuwaan mi-
panggop kan sakon. 27 Ulay chikayu, itakcheyyu

† **15:25** 15:25 Psalm 35:19; 69:4

bo mipanggop kan sakon, ti kiladkadwaanyu sakon malipud si chamu.”

16

1 “Imbyegak cha laoy kan chikayu ta achiyu
man-awichen chi pammatiyu. 2 Peɣɣyawoncha
chikayu si sinagoga. Ked chumtong chi timpu
un mangtoyancha kan chikayu, ked kalancha’n
kooncha chi alla un mansimbi si pion Apudyus.
3 Katla kooncha kan chikayu ti achipuncha am-
ammu sakon ya si Amak. 4 Ngim imbyegak
cha laoy kan chikayu ta lu chumtong chi timpu
un mangwaancha, somsomkonyu un insigudku
imbyega kan chikayu.” Achikpun imbyega cha
laoy kan chikayu si chamu, ti awechak un sissiya
kan chikayu.

Ha Kawachin Chi Ispiritun Apudyus

5 Ngim ibyegak si sala, ti mangulilak si lan-
gibuun kan sakon. Ked lappun mangimus kan
chikayu lu udma ayak? 6 Gapu ta imbyegak
kan chikayu, chummauy kayu buggey. 7 Ngim
tuttuwa ibyegak kan chikayu. Bumaɣuwanyu
lu umoyolak, ti lu achipulak umoyon, achipun
bo umali Ispiritun Apudyus un Katuɣunganyu.
Ngim lu inyakon, ibuunku siya un tumuɣung
kan chikayu. 8 Ked lu umali siya, ipakaawatla
kan cha tagu un laillachu mipanggop si bya-
suɣ ya kilalintog ya si manchusaan Apudyus.
9 Lu mipanggop si byasuɣ, ipaloklokla un lak-
abyasuɣcha ti achipun cha mamati kan sakon.
10 Lu mipanggop si kilalintog, ipaloklokla un tut-
tuwa’n lalintogak. Ha mangagammuwancha ked

mangulilak kan Ama ud langit ked achipunyu
sakon kasin mitullong. 11 Lu mipanggop si
manchusaan Apudyus kan cha tagu, ipaloklokla
un lagagamput lakodchongan si Satalas un ap-
apun cha achipun mamati.

12 “Achu piok un ibyega kan chikayu, ngim
amod lu maawatanyu si sala. 13 Ngim lu
umali Ispiritun Apudyus un tuttuwa, siya
mangipakaammu kan chikayu si katuttuwaan
un mampe-ypu kan Apudyus. Achipun man-
ugud si uwalan somsomok, ngim siyà uguchola
chingnge-yla kan Apudyus ya ipakaammula kan
chikayu cha makwa si umali’n e-ygew. 14 Ked
pachayawala sakon, ti cha awed si somsomokku,
hachi umoyla ipakaammu kan chikayu. 15 Cha
losan un awed kan Amak, ked awed bo kan
sakon. Ked siya mangibyeg-ak un ha Ispiritu,
siya ipakaammula cha lampe-ypu si somsomokku
kan chikayu.”

Mambyalin Galas Chi Langchuyu

16 Intu-yuy Jesus, “Achipun mabyeyeg ked
achipunyu sakon mitullong. Ngim achipun bo
mabyeyeg ked kasinyu bo itullong sakon.”

17 Ked cha uchum un disipulusla lan-
asiimuscha, “Simma piola lin un ibyega?
Imbyegala un achipun mabyeyeg, ked achipun
taku mitullong siya ya achipun bo mabyeyeg
ked kasin taku bo itullong siya. Ya kalala bo
un umoy kan Amala. 18 Ked simma piola lin un
ibyega un, ‘Achipun mabyeyeg?’ Achipun taku
maawatan.”

19 Ammun Jesus un pioncha'n imuson kan siya,
ot ilimusla kan chicha, "Ha man-iillimus kayu
mipanggop si imbyegak un achipun mabyeyeg
ked achipunyu mitullong sakon, ngim achipun
bo mabyeyeg ked kasinyu bo itullong sakon?
20 Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu: man-ibin
kayu ya mallangchu kayu, ngim cha achipun ma-
mati kan sakon matetteyokcha. Manchachauy
kayu ngim ha langchuyu mambyalin un galas.
21 Ha miyaligela isun chi umalak un byebyai un
amod chi ligatla. Ngim lu ummalak, laliwatala
ligatla gapu si galasla si alakla. 22 Isula bo kan
chikayu, ti manchachauy kayu si sala. Ngim lu
chumtong chi timpu, mantitillullong taku kasin
ked amod chi galasyu ked lappun makakaan si
halat un galas kan chikayu.
23 "Lu chumtong chi hachi'n timpu, chakam-
pun kan sakon chi manchawatanyu, ti si Amak.
Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu, lu silu
chawatonyu kan Amak gapu si ngachenku, id-
chola kan chikayu. 24 Inggalad chi salaoy, lappun
pay laing chilawatyu gapu si ngachenku. Si sala
manchawat kayu ot maawatyu ta maam-amod
chi galasyu."

Ilabyak Jesus Si Satalas

25 Intuyuy Jesus un lan-ugud, "Imbyegak cha
laoy kan chikayu si pangngalig. Chumtong chi
timpu un achipunku useyon chi pangngalig lu
makauguchak kan chikayu, ngim makauguchak
kan chikayu un ustu-ustu mipanggop kan Ama.
26 Lu chumtong chi hachi'n eygew, manchawat
kayu kan siya gapu si ngachenku ya chakampun

si ibyegak un ichawatak chikayu kan Ama. 27 Ay-ayaton chikayu kan Ama ti ay-ayatonyu sakon ya tuttuwaonyu un lampe~~y~~puwak kan Apudyus. 28 Lampe~~y~~puwak kan Ama ot ummaliyak utla lubung. Ngim si sala, telak utla lubung ked mangulilak kan Ama."

29 Oli pun kalan cha disipulusla kan siya, "Ilam! maaawwatanmi ibyegbyegam si sala ti achipunlu iluse~~y~~ cha pangngalig. 30 Si sala, laammuwanmi un ammum losan. Achipun masapu~~y~~ un man-imus kami ti am-ammum chi awed si somsomokmi. Hachi mamatiyanmi un lampe~~y~~puka kan Apudyus."

31 Ot kalan Jesus, "Mamati kayu si sala? 32 Chanchali chi timpu un mabuke~~y~~ kayu, ked kacha osa mangulin si bye~~y~~oyla ked sakon chi abus un matelan. Ngim ha katuttuwaan, chakampun si abusak ti awed si Amak kan sakon. 33 Imbyegak laoy kan chikayu ta lumin-awa cha somsomokyu gapu kan sakon. Paligatan chikayu kan cha achipun mamati, ngim pakosche~~y~~onyu somsomokyu ti ilabyakku si Satalas un sinturay utla lubung."

17

Ha Langiluwaluwan Jesus Si Long-egla

1 Gilamput pun Jesus ilugud chi laoy, lantanged ud langit ot kalala, "Ama, chillumtong chi timpu. Pachayawam sakon un Alaklu taplu pachayawak bo sika'n Amak. 2 Ti illidchom kan sakon chi kalobbongan un manturay kan cha losan un tagu ta idchek si biyeg un mallalayun cha losan un

impiyeym kan sakon. 3 Ked ha alla'n biyeg
un mallalayun, siya mangagammuwancha'n sika
abus chi tuttuwa'n Apudyus ya sakon si Jesu
Kristu un imbuunlu. 4 Inchaychayawku sika kan
cha tagu utla lubung ti gilamputku tilungpeycha impakwam kan sakon. 5 Ked si sala, Ama,
pachayawam sakon si sangwalam, un isun chi
langipachayawam kan sakon si inggewak kan
sika si chaampun chi lubung makwaan.

Ha Langiluwaluwan Jesus Kan Cha Disipulusla

6 "Impatigammuk sika kan cha tagu'n
impiyeym kan sakon utla lubung. Tagum
chicha ked illidchom chicha kan sakon ot
tilungpeycha ugudlu. 7 Ked si sala, ammucha
un losan un illidchom kan sakon ked lampeypu
kan sika. 8 Ked intudtuchuk kan chicha cha
ugudlu un illidchom kan sakon, ot tiluttuwacha.
Ammucha un tuttuwa'n lampeypuwak kan sika
ya patiyoncha un imbuulak kan sika.

9 "Iluwaluwak chicha. Achipunku iluwaluwan
cha achipun mamati, ngim cha tagu'n impiyeym
kan sakon, ti tagum chicha. 10 Ti losan un
mamati kan sakon, tagum chicha, ya taguk
bo chicha. Ked michaychayawak kan chicha.
11 Ked si sala, umaliyak kan sika. Lappu-
lak si lubung, ngim matelancha utla lubung.
Lasantuwan un Ama, ayyuwalam chicha gapu
si kilabyelin chi ngachenlu un illidchom kan
sakon* taplu mantitimpuyug cha somsomokcha

* **17:11** 17:11 Ha liigili si manuscript si Greek ked seyaklibyem cha impiyeym kan sakon gapu si kilabyelin chi ngachenlu. Siya bo si v. 12.

un isun chi somsomokta. 12 Si illiinggewak
kan chicha, ilayyuwalak chicha gapu chi kil-
abyelin chi ngachenlu un illidchom kan sakon.
Sileyaklibyek chicha, ked lappun ulay ossaan
kan chicha un latayak, malaksig si hachi'n
tagu'n laikodchong un matayak taplu matung-
pey liigili un ugud Apudyus.
13 "Si sala, umaliyak kan sika, ked ibyeg-
byegak cha laoy kan chicha ta makagang-
galascha kan sakon un lappun mangkuyangala.
14 Impakaammuk chi ugudlu kan chicha. Ked
siya mansasangaan cha achipun mamati kan
chicha ti isucha sakon, chakampun si ikamacha
ugalicha kan cha achipun mamati. 15 Ama,
chakampun si chawatok un kaalom chicha utla
lubung, ngim siyad chawatok chi seyaklibyem
chicha kan Satalas. 16 Ti isucha sakon un
achipuncha mibilang kan cha achipun ma-
mati. 17 Useyom chi katuttuwaan un ugudlu
un mameykas kan chicha taplu mansimbicha
kan sika un ustu. 18 Isun chi langibuulam kan
sakon utla lubung, kamatchi bo langibuulam kan
chicha si lubung. 19 Gapu kan chicha, idchok
chi long-egku kan sika ta mapeykascha bo si
katuttuwaan.

Ha Langiluwaluwan Jesus Kan Cha Losan Un Mamati

20 "Chakampun un abuscha si iluwaluwak.
Iluwaluwak bo cha mamati kan sakon gapu si
itudtuchucha. 21 Iluwaluk un man-os-ossaancha
losan. Ama, awed cha otyan kan chita, un
isun chi awechem kan sakon ya awechak bo
kan sika. Man-os-ossaancha otyan taplu mamati

cha tagu un sika langibuun kan sakon. 22 Ha
langipachayawam kan sakon, isun bo chi mangi-
pachayawak kan chicha ta mantitimpuyugcha
un isun chi lantimpuyugenta. 23 Pasigka
awed kan sakon ya pappasigak bo awed kan
chicha. Mantitimpuyugcha otyan un lappun
mangkuyangala taplu mangagammuwan cha
tagu un sika langibuun kan sakon ya ay-ayatom
chicha un isun chi man-aayatlu kan sakon.
24 "Ama, ha piok kan cha alla'n impiyeym kan
sakon ked iinggewcha kan sakon ud langit ta
itullongcha kachayawak un illidchom kan sakon,
ti ilay-ayatlu sakon si chaampun chi lubung
makwaan.
25 "Lalintog un Ama, cha achipun mamati kan
sika, achipuncha ammu sika. Ngim ammuk
sika, ked cha disipulusku, tagammucha un sika
langibuun kan sakon. 26 Impakaammuk sika kan
chicha, ked ituytuyuyku ipakaammu taplu ha
ayatlu kan sakon, awed kan chicha ya awechak
bo kan chicha."

18

Ha Lalokmaancha Kan Jesus
(Mat. 26:47-56; Mrk. 14:43-50; Luk. 22:47-53)

1 Lagamput pun lalluwalu si Jesus, ummoyon-
cha kan cha disipulusla ot chilemangcha wain
ud Kidron. Inggew chi gechin si hachi'n lugey ot
siya ummoyancha.
2 Ot si Judas un langiyibit kan Jesus, tilagam-
mula hachi'n lugey ti udchi pin-an cha Jesus
ya cha disipulusla ayan. 3 Ot impuyut Judas
cha susuychachu ya uchum un guwechan chi

Templo un imbuun cha papangat cha papachi ya cha Pariseo. Lan-eeymascha ya langiyawitcha kan cha pilatud.

4 Tilataggammun Jesus cha losan un makwa kan siya, hachi ummoyla langabtan kan chicha ot kalala, “Silu singsingtonyu?”

5 Ot summongbyatcha, “Si Jesus un iNasareth.”

Ot kalala kan chicha, “Sakon kabbo.” Si Judas un langiyibit kan siya, illinggew un lakasiked kan chicha. 6 Imbyegan ked Jesus kan chicha’n, “Sakon kabbo,” summaligagongcha ot mampaklobcha.

7 Ot kasin Jesus ilimus kan chicha, “Silu singsingtonyu?”

Ot kalancha, “Si Jesus un iNasareth.”

8 “Imbyegak kabbo kan chikayu un sakon,” kalan Jesus. “Ked lu sakon chi singsingtonyu, achiyu ipati cha disipulusku.” 9 Imbyegala hachi ta matungpey chi kalala, “Ama lappun osà matayak kan cha impiyeym kan sakon.”

10 Oli pun lilukpus Simon Peter pachinla ot liliwasla machuwalan un ingan Malchus, un musassun chi kangatuwan un pachi.

11 Ot kalan Jesus kan Peter, “Ibyoylu pachinlu. Kalampun gey lu achikpun maalusan chi ligat un ingkodchong Ama un makwa kan sakon?”

Ha Lalumeyyaan Annas Kan Jesus

12 Ot cha susuychachun cha iRome ya kapitancha ya guwechan chi templo, chilokmaancha si Jesus ot bilayudcha imala. 13 Illiyoycha kan Annas, un katugangan Caiaphas, un kangatuwan un pachi si hachi’n tawon. 14 Si Caiaphas chi

langibyega kan cha uchum un papangat cha Judio un un-ulloy chi ossaan un tagu'n matoy ta mataguwan cha kaachuwan.*

Ha Lamuklitan Peter Kan Jesus
(Mat. 26:69-70; Mrk. 14:66-68; Luk. 22:56-57)

15 Oli pun, litun-ud si Simon Peter ya osa'n disipulus kan Jesus. Gapu ta am-ammun chi kangatuwan un pachi hachi'n osa'n disipulus, impalubusla un lakaoy kan Jesus si paway chi byeyoyla. 16 Ngim latelan si Peter ud lasin chi sawang. Ot langulin chi osa'n disipulus un am-ammun chi kangatuwan un pachi ot kalala si byebyai'n mambyebyentay si sawang un pelokolà Peter. 17 Ot lilumlok pun, kalan chi byebyai kan Peter, "Chakampun oyya un sika osa'n disipulus Jesus?"

Ot summongbyat si Peter, kalala, "Lai, chakampun kan sakon."

18 Tummunglin pun, lan-apuy cha bubùulon ya guwechan chi templo si paway ot insisikedchan lan-alichu. Ot ummoy bo si Peter lakasiked lan-alichu.

Ha Lalumeyyaan Chi Kangatuwan Un Pachi Kan Jesus
(Mat. 26:57-66; Mrk. 14:55-64; Luk. 22:66-71)

19 Silumeyyan chi kangatuwan un pachi si Jesus mipanggop kan cha disipulusla ya mipanggop si cha tudtuchula. 20 Ot kalan Jesus, "Pasigak lantudtuchu si sangwalan cha tagu si sinagoga ya templo un maup-uppulan cha losan un Judio. Lappun intudtuchuk un litatayu. 21 Ked puggey

* **18:14** 18:14 John 11:50

un sakon chi mangimusam? Masapuy'n manimuska kan cha lanchochongngey kan sakon, ti ammucha imbyegbyegak."

22 Imbyegan ked Jesus chi hachi, tileypakan chi osa'n guwecha siya ot kalala, "Puggey kamatlat chi mansosongbyatlu si kangatuwan un pachi?"

23 Ot kalan Jesus, "Lu awed lawwik si imbyegak, ibyegam u ta maammuwan. Ngim lu ustu, pakaggey tumeypak lù?"

24 Oli pun imbuun Annas si Jesus un labyabyayud cha imala kan Caiphas un kangatuwan un pachi.

Kasin Peter Piluklitan Si Jesus

25 Si Peter, sissiyan lakaalichu si paway ot kalan cha uchum kan siya, "Chakampun oyya un sika osa'n disipulun chi tagu'n halat?"

Ngim kasin Peter piluklitan un kalala, "Lai, chakampun kan sakon."

26 Osa kan cha bubùulon chi kangatuwan un pachi ked agin chi leyaki'n liliwas Peter ingala, ilimusla, "Chakampun oyya un intullongku sika un kadwala si gechin?" 27 Ngim kasin Peter piluklitan, ot kakma lalullakuk chi kawitan.

Ha Lalumeyyaan Pilate Kan Jesus (Mat. 27:1-2, 11-14; Mrk. 15:1-5; Luk. 23:1-5)

28 Gilamputcha pun silumeyya si Jesus ud uwan cha Caiaphas, alla'n mabigat. Ot illiyoy cha papangat cha Judio siya si byeyoy Gubillachuy Pilate. Ngim achipun cha Judio lilumlok, ti libilangcha'n lachimokcha lu lumlokcha si byeyoy chi osa'n Gentil. Ked achipun makwa un

makakancha si Piyastan Lallausan.† 29 Ot lummawa si Pilate ot ilimusla kan chicha, “Simma ipabyasuyyu si tagu’n alla?”

30 Ot summongbyatcha, “Achipunmi inggetong siya kan sika lu lappun byasuyla.”

31 Ot kalan Pilate kan chicha, “Mangamung kayu lù. Itallayyu siya ked chilusayu si uwayun lintog.”

Ot summongbyat cha Judio, “Ngim chikamin Judio, achipun mipalubus un kodchonganmi un matoy chi tagu.” 32 Lakwa laoy ta matungpeyy imbyegan Jesus mipanggop si mangkakatoyla.

33 Oli pun kasin lilumlok si Pilate si byeyyoyla ot impaayegla si Jesus ot ilimusla, “Ha sika Arin cha Judio?”

34 Ot summongbyat si Jesus, “Ha lampeyypu si somsomoklu chi ilimuslu willu awed langibyega kan sika?”

35 Ot kalan Pilate, “Ha kalam pun lu Judiowak? Inchiyyum cha kailiyam un Judio ya cha papangat cha papachi. Simma byasuyym lù?”

36 Summongbyat si Jesus, “Chakampun un utla lubung chi manturayak. Ti lu utla lubung chi man-Ariyak, sigulachu’n makagubyat cha disipulusku ta achipulak miyawat kan cha turay un Judio. Ngim chakampun si alla’n lubung chi manturayak.”

37 Ot kalan Pilate kan siya, “Lu katlat, Arika bo amin lù?”

Insongbyat Jesus, “Tuttuwa imbyegam. Ha panggopku’n ummali utla lubung un miyalak

† **18:28** 18:28 Ha ugalin cha Judio ked lu lumlok cha si byeyyoy chi osa’n Gentil, maibilangcha un lachimok.

ked ipakaammuk chi katuttuwaan. Ked lu silu mangipotog si katuttuwaan, patiyola ibyegak."
38 Ot kalan Pilate kan siya, "Simma hachi'n katuttuwaan un ibyegbyegam?"

Laikodchong Un Mapatoy Si Jesus
(Mat. 27:15-31; Mrk. 15:6-20; Luk. 23:13-25)

Gilamput pun Pilate imbyega hachi, kasin lummawa ot kalala kan cha Judio, "Lappun ammuk si byasuẏla. 39 Ngim awed chi ugaliyu un lu timpun chi Piyastan Lallausan, gagangay un ibukatku osa'n byaẏud. Ked pionyu un ibukatku Arin cha Judio."
40 Ot kalancha'n langipakuy, "Lai, chakampun kan siya! Si Barrabas chi pionmi!" Ha alla'n Barrabas ked tulisan.

19

Ha Langam-amsiwan Cha Suẏchachu Kan Jesus
(Mat. 27:27-31; Mrk. 15:16-20)

1 Oli pun impasaplit Pilate si Jesus kan cha susuẏchachula. 2 Ot bummalikugcha si lasi ot ingkoronacha kan Jesus. Ot sililupancha siya si mancheẏaeg. 3 Ot ilam-amsiwcha siya un kalancha, "Matatagu Arin cha Judio!" Ot tilimpakancha siya.

Ha Laikodchongan Jesus Un Mailansa Si Krus
(Mat. 27:15-31; Mrk. 15:6-15; Luk. 23:13-25)

4 Kasin bo lummawà Pilate ot kalala kan cha Judio, "Allaya, ipailawak siya ta mangagam-muwanyu un lappun ammuk si byasuẏla." 5 Ot illawacha si Jesus un sissiya'n lakokoronaan si

lasi ya lasisillupan si manchey̲aeg. Ot kalan Pilate kan chicha, “Itullongyu tagu’n alla!”

6 Intullong pun cha papangat cha papachi ya cha guwecha siya, illipkawcha kalan un, “Ilansam siya si krus! Ilansam siya si krus!”

Ot kalan Pilate kan chicha, “Chikayu mangilansa kan siya si krus, ti lappun lachuktay̲ak si byasuy̲la.”

7 Ot kalan cha Judio, “Awed si lintogmi un masapuy̲n matoy siya ti imbilangla long-egla un Alak Apudyus.”

8 Chingngey̲n ked Pilate alla, laam-amod ummogyat. 9 Lilumlok kasin si Pilate si bye̲y̲oyla ot ilimusla kan Jesus, “Simma lampe̲y̲puwam?” Ngim achipun summongbyat si Jesus. 10 Ot kalan Pilate kan siya, “Puggey sakon achi songbyatan? Ha achipunlu ammu un alla kalobbongak un mangibukat kan sika willu mangipailansa kan sika si krus?”

11 Summongbyat si Jesus ot kalala, “Lappun kalobbongam kan sakon lu achipun Apudyus illidchon kan sika. Ked cha langipuy̲ang kan sakon kan sika, ked chakchake̲y̲ byasuy̲cha lu ha byasuy̲m.”

12 Chingnge̲y̲n pun Pilate hachi, illisngitla inilolan mangibukat kan Jesus. Ngim simpapakuy cha Judio un kalancha, “Lu ibukatlu siya, chakampun un gayyom chika kan Emperador. Ti kabusuy̲n Emperador chi mangibilang si longegla un Ari.”*

* **19:12** 19:12 Emperador Tiberius ud Rome, siya lanchutuk kan Pilate un manggubillachuy̲ ud Judea, ya alla kalobbongala un kaalon si Pilate lu awed byasuy̲la.

13 Chingngeɣn pun Pilate hachi'n impakuycha, kasinla impalawà Jesus ot ummoy si Pilate ummamuy si aammuyan chi kuis, un kalancha si Hebrew un ugud "Gabbatha." 14 Si hachi'n uras, chanchali mamatuk si hachi'n eɣgew un mansagalaan cha Judio si Piyastan Lallausan. Ot imbyegan Pilate kan cha Judio, "Allaya Ariyu!"

15 Impakuycha kalan un, "Ipaotoylu siya! Ipaotoylu siya! Pailansam siya si krus!"

Ot kalan Pilate, "Ha pionyu'n pailansak chi Ariyu si krus?"

Ot kalan cha papangat cha papachi, "Lappun uchum si Arimi lu achi abus si Emperador!"

16 Oli pun impuɣang Pilate si Jesus kan chicha ta milansa si krus.

Ha Langilansaancha Kan Jesus Si Krus (Mat. 27:32-44; Mrk. 15:21-32; Luk. 23:26-43)

17 Ot illaɣan cha susuɣchachu si Jesus, ot impabukudcha kan siya krusla ot ummoycha si lugeɣ'n ngadloncha "LugeɣN chi Bettukeg," un ngadloncha Golgotha si ugud un Hebrew. 18 Ot udchi langilansaancha kan Jesus si krus ot illansacha bo cha chuwa'n akkawan si kruscha. Ot langgawaoncha si Jesus.

19 Inggew bo impagilin Pilate un kalatula ot impaipakotla si krus Jesus un kalala, "Jesus un iNasareth, un Arin cha Judio." 20 Achu cha Judio un lamasa si hachi'n kalatula ti liigili si Hebrew, Latin ya Greek ya adchaliyan si siudad chi lilansaala. 21 Ot ummoy cha papangat cha papachi kan Pilate ot kalancha, "Sukatam chi

inggilim un, ‘Arin cha Judio.’ Katla igilim: ‘Kalan chi tagu’n alla un siya chi Arin cha Judio.’ ”

22 Summongbyat si Pilate, “Lu silu inggilik, siya, achipun masukatan.”

23 Gilamput ked cha susuy̶chachu illansà Jesus si krus, illay̶acha silupla ot lambisbissakan-cha langkapaton. Illay̶acha bo anchu’n silu-pla un lilaga’n lappun saipla. 24 Kalan cha susuy̶chachu, “Achi taku bisbissakon. Mam-bubulut taku ta ilan taku lu silu mangay̶a.” Lakwa laoy taplu matungpey̶ liigili un ugud Apudyus un kalala, “Lanbisbissakancha silupku ya lambibillulutancha anchu’n silupku.”† Katchi killingwan cha susuy̶chachu.

25 Cha summisiked un liyaadchali si krus Jesus ked cha ilala ya sulud ilala, si Mary un asawan Cleopas ya si Mary Magdalene. 26 Intullong pun Jesus si ilala un lakasiked si disipulusla’n ay-ayatola, kalala kan ilala, “Ila, ibilanglu siya un alaklu.” 27 Ot kalala bo si disipulusla’n ay-ayatola, “Ibilanglu siya un ilam.” Ot inggan chi hachi’n timpu intallayla siya ud uwacha.

Ha Latoyan Jesus
(Mat. 27:45-56; Mrk. 15:31-41; Luk. 23:44-49)

28 Tilataggammun Jesus un gilamgamputla cha losan un lipiyey̶ kan siya, ot kalala, “Lauwawak.” Imbyegala hachi taplu matungpey̶ liigili un ugud Apudyus.‡

† **19:24** 19:24 Psalm 22:18 ‡ **19:28** 19:28 Psalm 69:21, 22:15

29 Inggew chi osa'n angang un laplu si kummilom un byeyas. Ot illusongchad chi impakatcha'n isun chi kapas ot ichotchotcha si tupokla ta supsupala. 30 Gilamput ked Jesus silupsupan chi kilom, kalala, "Lagamput." Ot lanyung-ut ot latoy.

Ha Lallusikcha Si Butik Jesus

31 Gapu ta e~~y~~gew un mansagalaan cha Judio si Piyastan Lallausan lu mabigat, ummoycha papangat cha Judio chilawat kan Pilate ta mamputodcha si ikin cha hachi'n lilansa, ta pumgos chi matoyancha ta man-opascha kan cha lechegcha si kruscha. Ti cha Judio issanchan sissiya chi lechegcha si krus lu Sabyechun manillongan. 32 Ot ummoy cha susu~~y~~chachu lilambok cha ikin cha chuwa'n likrus si cheeg Jesus. 33 Ngim ipasalicha pun si Jesus, intullongcha un lalattoy, ot achipuncha pintod cha ikila. 34 Ngim ha osa'n su~~y~~chachu illusikla tubyeyla si butik Jesus, ot kakma lummoswa cha~~y~~a ya chelum. 35 Ha disipulus un langigili kan cha intullongla'n laklakwa. Siya mampaloklok un tuttuwa cha hachi taplu mamati kayu bo. 36 Lakwa cha laoy ta matungpe~~y~~ liigili'n ugud Apudyus un kalala, "Lappun ossaan si maptod un tung-e~~y~~la."§ 37 Ya inggew bo osa'n liigili'n ugud Apudyus un kalala, "Bubuyyaoncha siya un lilusikcha."*

Ha Lallobolancha Kan Jesus
(Mat. 27:57-61; Mrk. 15:42-47; Luk. 23:50-56)

---

§ **19:36** 19:36 Exodus 12:46; Psalm 34:20 * **19:37** 19:37 Zechariah 12:10

38 Lagamput ked, inggew chi osa'n iyArimatea
un mangngachen Joseph. Lamati kan Jesus,
ngim achipunla impakaammu ti umogyat kan
cha papangat cha Judio. Ot ummoyla chilawat
kan Pilate chi lecheg Jesus. Ot inteun Pilate, ot
ummoyla illaya lecheg Jesus ot intallayla. 39 Si
Nicodemus un ummoy kan Jesus si osa'n labi,
kiladwaala si Joseph. Langiyoy si tiyumpuyu'n
kilo un byangbyanglu un lakwa si mirra ya aloe
un iggacha lu milobon. 40 Bilussungcha lecheg
Jesus si luput pati cha byangbyanglu ti siya
ugalin cha Judio lu iloboncha latoy.
41 Si hachi'n lugey un likrusan Jesus, inggew
chi gechin un awed chi baru'n lobon un lappun
lilobon. 42 Gapu ta chancheli chi eygew un man-
illongan cha Judio ya adchaliyan chi hachi'n
lobon, siya langimbolancha kan Jesus.

20

Ha Lobon Un Lappun Inggew
(Mat. 28:1-8; Mrk. 16:1-8; Luk. 24:1-12)

1 Wiswisngit pun chi Chuminggu, ummoy
cha Mary Magdalene si lobon. Gummatongcha
pun, intullongcha un lakaan chi bilatu'n olobla.
2 Ot lalodchakcha ot ummoy kan Peter ya
hachi'n disipulusla'n ay-ayaton Jesus ot kalala
kan chicha, "Illayacha lecheg chi Apu taku si
lobon ya lappun ammumi lu chilu langiggaan-
cha!"
3 Oli pun ummoy cha Peter ya hachi'n osa'n
disipulus si lobon. 4 Lalodchakcha'n chuwa
ngim labibbilog chi hachi'n disipulus ot ummula

gummatong si lobon. 5 Lan-okog un langitullong
ud chaʏom ot intullongla luput un libyebyellat,
ngim achipun lilumlok. 6 Ot si Peter un lis-
agsagulud kan siya, langaw-as ud chaʏom chi
lobon. Ot intullongla luput un libyebyellat, 7 ya
luput un liyabungus si uʏula, latitipli ked litalin
si luput un libyebyellat. 8 Oli pun lilumlok
hachi'n disipulus. Intullongla pun chi lakwa,
lamati un ummuli latagu si Jesus. 9 Ti hachi'n
timpu chaampuncha maawatan chi liigili un
ugud Apudyus un masapuʏn umuli matagu kasin
si Jesus. 10 Ot ummoyon cha disipulus.

Lampaila Si Jesus Kan Mary Magdalene (Mat. 28:9-10; Mrk. 16:9-11)

11 Ngim si Mary Magdalene, summisiked si
lasin chi lobon un lan-ibiibin. Ot si lan-ibiibilala,
lan-okog un isiimla ud chaʏom. 12 Ot intullongla
chuwa'n anghel un lansisillupcha si mamputilak.
Ummaammuy si libyelatan chi lecheg Jesus. Ha
osa, ummaammuy si uʏuwan ked ha osa, um-
maammuy si ikiyan. 13 Ot ilimuscha, "Byebyai,
pakaggey man-ibiibin?"

Ot summongbyat si Mary, "Simman ti intallay-
cha lecheg chi Apumi ya lappun ammuk lu chilu
langiggaancha!"

14 Oli pun, lantuwili ot intullongla Jesus un
summisiked, ngim achipunla immatulan siya.
15 Ot kalan Jesus, "Byebyai, pakaggey man-
ibiibin? Silu singsingtom?"

Ngim si Mary, kalala si somsomokla un siya
palagechin, ot kalala, "Apu, lu sika langitallay

kan siya, ibyegam u langiggaam ta inyak a~yan siya."
16 Oli pun imbyegan Jesus kan siya, "Mary!"
Ot lasalagung kan Jesus ot kalala si Hinebrew,
"Rabboni!" (Piola'n ibyega mistulu).
17 Kalan Jesus kan siya, "Là, achim sakon
oglen* ti chaampulak mangulin kan Ama ud
langit. Ngim ingka ibyega kan cha susulud
taku un mangulilak kan Amak un Amayu, ya
Apudyusku un siya bo Apudyusyu."
18 Ot ummoy Mary Magdalene imbyega kan
cha disipulus un intullongla si Apu Jesus. Ot
impakaammula imbyegan Jesus kan siya.

Ha Lampain-an Jesus Kan Cha Disipulusla (Mat. 28:16-20; Mrk. 16:14-18; Luk. 24:36-49)

19 Lummaschom pun si hachi'n Chuminggu,
lachagup cha disipulus ot inchakigcha bye~yoy, ti
umogyatcha kan cha papangat cha Judio. Oli pun
lasalawang si Jesus ot lakasiked si inggewancha
ot kalala, "Mallin-awa kayu losan." 20 Ot im-
pailala imala ya butikla kan chicha. Ot amod chi
galascha un langitullong kan siya.
21 Ot kasin Jesus imbyega kan chicha, "Mallin-
awa kayu otyan losan. Ibuunku chikayu'n umoy
mantudtuchu un isun chi lambubuun Ama kan
sakon." 22 Imbyegala pu hachi, insap-uyla kan
chicha ot kalala, "Awatonyu Ispiritun Apudyus.
23 Lu silu pakawalonyu'n byasu~yn cha tagu,
tuttuwa'n mapakawan. Ked lu silu achipunyu
pakawalon, achipun bo Apudyus pakawalon
chicha."

---

* **20:17** 20:17 Matthew 28:9

Ha Lampain-an Jesus Kan Thomas

24 Lampaila pun si Jesus kan cha disipulusla,
lappun chi osa kan chicha, si Thomas un ngad-
loncha Kapin. 25 Ot imbyegan cha uchum un
disipulus kan siya, “Intullongmi si Apu Jesus!”
Ngim kalala, “Achipunku patiyon lu
achipunku itullong chi pilat chi imalan lilansa
ya achipunku appachen chi butikla.”
26 Lummaus pu sinchuminggu, kasin bo lach-
agup cha disipulus Jesus ot illinggew si Thomas
kan chicha. Lichakig chi olob ngim lasalawang si
Jesus ot lakasiked kan chicha ot kalala, “Mallin-
awa kayu otyan losan.” 27 Oli pun kalala
kan Thomas, “Itullonglu imak ya appachem
chi butikku. Ageylun manchuwachuwa ngim
mamatika!”
28 Ot kalan Thomas, “Sika Ap-apuk ya
Apudyusku.”
29 Kalan Jesus kan siya, “Mamatika ti intul-
longlu sakon. Pian cha tagun achipun langitul-
long kan sakon ngim mamaticha!”

Ha Panggop Chi Liblun Alla

30 Achu cha lakaskaschaaw un killingwan Jesus
si sangwalan cha disipulusla, ngim achipun liigili
si liblu’n alla. 31 Ngim liigili cha laoy taplu
mamati kayu un si Jesus chi Kristu un Alak
Apudyus. Ked lu mamati kayu, matatagu kayu
ing-inggala gapu si litimpuyugenyu kan siya.

21

Ha Lampain-an Jesus Kan Cha Pitu’n Disipu-lusla

1 Lummaus pu pigan e͟ygew, kasin lampaila si
Jesus kan cha disipulusla si igid chi Byeybyey un
Tiberias. Katla lakwa. 2 Inggew cha Simon Peter,
si Thomas un ngadloncha Kapin ya Nathanael
un iCana un sakup chi Galilee, cha mansulud
un alak Zebedee, ya cha chuwa'n disipulus Jesus.
3 Kalan Simon Peter kan cha kakadwala, "Inyak
malabuku͟y."

Ot kalancha kan siya, "Umali kami kan sika."
Ot lambyangkacha. Lilablabicha'n lalabuku͟y
ngim lappun laa͟yacha.

4 Wiswisngit pun, summisiked si Jesus si
te͟yanteg, ngim achipun cha disipulus immatu-
lan siya. 5 Ot kalala kan chicha, "Susulud, awed
laa͟yayu?"

Kalancha, "Lappun pulus."

6 Kalan Jesus kan chicha, "Ikop-e͟yyu
tabuku͟yyu si machuwalan chi byangka ot
manga͟ya kayu si achu'n ikan." Ot ingkop-
e͟ycha tabuku͟ycha, ot achipuncha makaguyguy
ti amod chi tilabuku͟yancha.

7 Ha disipulus un ay-ayaton Jesus immatulala
siya ot kalala kan Peter, "Siya si Apu taku'n
Jesus." Chingnge͟yn ked Simon Peter un siya
si Apu Jesus, lansilup si takpin chi silupla ot
lummayug si chelum ot mangkiyat un umoy
kan Jesus. 8 Ngim cha uchum un disipulus,
latelancha un giluyguy cha tabuku͟ychan laplu
si ikan. Chakampun si achayucha si te͟yanteg ti
umoy un singgasut un metro.

9 Lummogsedcha pun si te͟yanteg, intul-
longcha buma͟yabya͟yan uling ya ikan un

lichachawis ya inggew bo tilapay. 10 Ot kalan
Jesus kan chicha, “Umigetong kayu si ikan
un tilabukuy̶anyu.” 11 Summakyat si Peter
si byangka ot giluyguyla tabukuy̶ un laplu si
mangkachakkey̶n ikan. Umoy un singgasut ya
limampuy̶u ya tiy̶u lamungla. Ulay lu amod chi
kilaachula, achipun lapissay chi tabukuy̶.
12 Ot kalan Jesus kan chicha, “Umali kayu
ta mangan taku.” Lappun ossaan kan cha
disipulusla’n langituled langimus lu silu siya, ti
ammucha’n siya si Apu Jesus. 13 Ot illay̶an Jesus
chi tilapay ya ikan ot inway̶asla kan chicha.
14 Hachi pitlun chi lampain-an Jesus kan cha
disipulusla lalipud si ummuliyala lataguwan.

Ha Imbyegan Jesus Kan Peter

15 Lagamputcha pun langan, kalan Jesus
kan Simon Peter, “Simon un alak John, ha
chakchakey̶ kamma ayatlu kan sakon lu ha
ayatlu kan cha alla’n uchum?”
Ot kalan Peter, “O Apu, ammum mit un ay-
ayatok sika.”
Ot kalan Jesus kan siya, “Lu katlat, ayyuwalam
cha lamati un ibilangkun key̶liluk.”
16 Ot impidwan Jesus un ilimus, “Simon un
alak John, ha tuttuwa’n ay-ayatolak?”
“O Apu,” kalan Peter, “Ammum mit un ay-
ayatok sika.”
Ot kalan Jesus kan siya, “Lu katlat, ayyuwalam
cha lamati un ibilangkun key̶liluk.”
17 Ot impitlun Jesus un kalala, “Simon un alak
John, ha tuttuwa’n ay-ayatolak?”

Ot chummauy si Peter ti pilitlula ilimus chi hachi. Ot kalala, “Apu, ammum losan. Ammum un tuttuwa’n ay-ayatok sika.”

Ot kalan Jesus kan siya, “Ayyuwalam cha lamati un ibilangkun key̶liluk. 18 Tuttuwa alla’n ibyegak kan sika. Si kabarum, koom chi piom un koon ya ummoyka si piom un ayan. Ngim lu mey̶akayka, uyachom cha imam ked bilay̶ud chika ta iyoy chika si achipunlu pion un ayan.” 19 Imbyegan Jesus chi alla ta impakaammula in-ilon Peter un matoy ta maichaychayaw si Apudyus. Oli pun, kalala kan siya, “Tun-ucholak.”

20 Ot lantuwili si Peter ot intullongla disipulus un ay-ayaton Jesus un mituntun-ud. Siya bo hachi’n lansancheg kan Jesus si alungus chi langalancha si labi ya siya langimus lu silu mangiyibit kan siya. 21 Ot intullong pun Peter siya, kalala kan Jesus, “Apu, simman bo makwa kan siya?”

22 Ot kalan Jesus, “Ulay lu piok un taguwon siya inggalà mangulilak kasin, lappun bibiyanglu. Masapuy̶’n tun-ucholak.”

23 Inggan chi langibyeg-an Jesus si hachi, lan-chilongy̶an cha lamati un achipun chi hachi’n disipulus matoy. Ngim achipun Jesus imbyega un achipun matoy alla’n tagu, ti ha kalala abus, “Ulay lu piok un taguwon siya inggalà mangulilak kasin, lappun bibiyanglu.”

Ha Alungus Chi Alla’n Liblu

24 Siya disipulus Jesus un langibyega kan cha
laoy ya langigili kan cha alla. Ked ammumi un
tuttuwa losan.
25 Achu bo cha killingwan Jesus un achipun
liigili. Lu miigilicha losan si liblu, achipun
umalay chi lubung alla un inggewancha.

Ha Ugud Apudyus

Kalinga, Lubuagan: Ha Ugud Apudyus (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kalinga, Lubuagan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
a19fa55b-374d-526a-9fee-6924d9f6cec8